

Upravništvo: Ljubljana, Puccinjeva
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinjeva
ul. 5. — Telefon 31-25, 31-26.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

Računi pri pošti, ček. zavodu: Ljubljana
št. 17.749.

ZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12,—
za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo:
Ljubljana, Puccinjeva ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Velika bitka za Petrograd

Nemško topništvo razbija že več dni predmestja bivše carske prestolnice — Srditi boji za premoč v zraku — Večina prometnih zvez Petrograda z zaledjem presekana

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 8. sept. Nemško vrhovno vojno poveljstvo je objavilo danes naslednje poročilo:

Vzhodno od Ladoškega jezera napadajoče finske čete so dosegle Zvir.

V boju proti Angliji so močnejši oddelki letalskega orožja obmetavali v pretekli noči z bombami težkega in najtežjega kalibra vojaške naprave ob Tyni in Humberju, pristanišča ob angleški vzhodni obali ter letališča na otoku. Požari in eksplozije so pokazali učinek teh napadov.

Brzi čolni so napadli pred angleško obalo močno zavarovani konvoj ter so potopili 5 oboroženih trgovskih ladij s skupno 13.500 hr. reg. tonami.

Letalsko orožje je uničilo večeraj podnevi in v poslednji noči pred angleško vzhodno obalo in pri Farorskih otokih 3 trgovske ladje z 12.000 hr. reg. tonami.

Na področju Rokavskega preliva je izgubilo angleško letalstvo podnevi in v bojih v zraku 5 lovskih letal in 3 bombnike. Pomorske sile so sestrelile ob norveški in nizozemski obali dva angleška bombnika. Angleška letala so priletela v poslednji noči preko severne in zapadne Nemčije na področje Berlina. Močna obramba je preprečila, da bi imel napad na nemško glavno mesto popoln učinek. Med civilnim prebivalstvom so povzročile odvržene rušiline in zažigalne bombe žrtve, ubite in ranjene.

Nočni lovi in protiletalski topovi so sestrelili 14 mornariško topništvo pa 3 izmed napadajočih bombnikov.

Obleganje Petrograda

Področje vzhodne fronte, 8. sept. u. Poročevalec lista »Il Regime Fascista« javlja:

Vse vesti, ki prihajajo s frontnega odseka pri Petrogradu, se skladajo v tem, da se je okoli bivše carske prestolnice začela bitka ogromnih obsegov ter da je izredno strahovito in krvavo. Sovjetske čete pod poveljstvom maršala Vorosilova občutijo močan pritisk nasprotnika. Nemško topništvo že štiri dni toleči predmestja ter skladišča vojnega materiala, municijo in živil. Nemci so razširili okoliščino Petrograda ter so presekali večino vseh važnejših potov, ki vežejo mesto z ostalo Rusijo.

Tudi delavnost letalstva je v tem odseku nad vse živahna. Nemško letalstvo je nesporen gospodar ozračja nad Petrogradom, čeprav je sovjetsko poveljstvo v tem prostoru zbralo znatne letalske sile tudi z drugih odsekov. Letalske bitke si sledijo druga za drugo vsak dan in bombardiranje z obeh strani je silno jako, zlasti v teku zadnjih dnevih ur. Pri tem so Nemci zbili nekaj sovjetskih letal, o katerih je ugotovljeno, da so angleškega izvora. Prebivalstvo petrogradskega področja je pred nastopom nemških in finskih sil bežalo v mesto. Oblast je prisilila k preselitvi v mesto tudi vse one, ki so nameravali čakati dogodkov v pokrajini. Vse javne zgradbe so porabljene za sprejem ogromne množice ljudstva, ki je prbežalo v mesto. Temoha bivališč, ki je bila v Petrogradu že doslej skoro nezmožna, je postala seveda še občutnejša. Kljub vsemu prizadevanju mnogi ne morejo dobiti prenočišča pod streho in so si uredili ležišča po vrtovih in po njhval predmestjih, ki še niso pozele.

Zadnja poročila javljajo, da so v severnem odseku vzhodne fronte nemške čete osvojile 5. septembra nekoliko zelo utrjenih sovjetskih postojank. Čete Vorosilova so v ponovih protinapadih zmanj skušale zopet zavzeti izgubljene postojanke. Pri tej podjetjih so pretrpele zelo težke izgube. Važnost teh zasedb po nemški vojski se kaže v tem, ker sovražnik z izredno upornostjo vedno znova ponavlja brezkoristne protinapade. Ruska obramba je povsod zelo živahna, kajti vrhovno poveljstvo je zapovedalo četam, naj drže svoje postojanke za vsako ceno, tudi do popolnega uničenja. Za ojačanje vojske Vorosilova so prispele v severni odsek razne sovjetske divizije z južneje ležečih delov fronte.

V borbah na osrednjem odseku je nemško protitankovsko orožje prizadelo težke izgube sovjetskimi oklopnim silam. Na fronti nekega armadnega zbora so Nemci 5. septembra uničili 36 ruskih tankov. En armadni zbor, ki deluje na osrednjem odseku, je razpršil velike ruske sile, ki so se zatele v gozd ter se tu obupno upirale. Danes se še ne da natančno navesti število ujetnikov in količino plena.

Tudi na jugu so Rusi utrpeli 5. septembra velike izgube na ljudeh in na materialu. V posameznih osamljenih spopadih so Nemci zajeli 2200 ujetnikov, 27 topov, 28 metalcev min, 1 oklopni vlak, 20 ambulančnih avtomobilov in velike množice materiala ter pehotne municije. Neka pešadijska divizija je v tem odseku fronte razbila 34 sovjetskih tankov in sicer potem, ko je od začetka vojne napravila ogromen pohod kakih 1000 km med večnimi boji. Vseh skupaj je ta divizija uničila 176 tankov.

Nezanesljiva angleška pomoč

Berlin, 8. sept. u. Angleška pomoč Petrogradu obstoji doslej edino v tem, da anglosaška propaganda na vsa usta širi neresnične vesti o delovanju nemških vojsk v tem odseku. Tako trdijo iz Londona, da so nemške operacije pred bivšo carsko prestolnico omagale in opešale ter da so se zlasti čete generala v. Leeba morale ustaviti na periferiji mesta, da je napad oklopnih kolon generala Buscha zadržan in da je letalska vojska generala v. Keller-

Duce

v razgovoru s poveljnikom italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji

ja brez uspeha napadala Kronstat in Petrograd ter pri tem utrpela velike izgube.

V Londonu po vsem videzu vedo več kakor v Berlinu in zato lahko govorijo o množestvenih uporabi nemških strmoglavcev v teh akcijah, dočim poročila nemškega vrhovnega poveljstva ne poročajo nič sličnega, marveč javljajo samo o obstreljevanju mesta s topovi velikega kalibra. London govori tudi o ruskih protiofenzivnih sunkih in uporablja pri tem besedo »izpad«, s čimer po nepazljivosti priznava, da je mesto v resnici že oblegano.

Položaj v petrogradskem odseku je sedaj naslednji: Akcije za utrditve obkrožne so sedaj tako daleč uspele, da sta v obroču samo še dve majhni vrzeli. Ena odprtina je Finski zaliv pri Kronstadtu, druga pa ozemlje od živila reke Neve do Ladoškega jezera, vendar pa sta obe vrzeli za sovjetsko strategijo le še teoretskega pomena. Obroč se postopno zožuje od zapada, od jugovzhoda in od severozapada, kjer finske čete neprestano napredujejo. Uspehi trodnevnega obstreljevanja so se že pokazali v razrušenju raznih utrd, važnih industrijskih centrov ter sploh tovarn za proizvodnjo vojnih potrebščin.

Prekinjene zveze Petrograda z zaledjem

Berlin, 8. sept. u. Pomočnik komisarja za zunanje zadeve Lozovski je v moskovskem radiu zanikal, da bi bila železniška zveza Petrograda z Moskvo na več točkah pretrgana, kakor zatrjujejo nemška poročila. Iz Moskve nasprotno trojijo neresnico, da je zveza še vedno nedotaknjena, obenem pa zanikajo, da bi bilo sovjetsko brodogradništvo na Baltickem morju utrpelo velike izgube. Take besede so zelo poceni in čudno, če se jih je takoj oprijel gospod Churchill ter začel besediti o

V boju s sovjetskomongolskimi vojaki

Kako je maloštevilna nemška četa uničila cel sovjetski polk

Milan, 8. sept. u. Posebni dopisnik lista »Corriere della Sera« poroča iz Berlina o podvigu mladega nemškega častniškega aspiranta Dorna, ki je kot poveljnik protiletalske baterije uničil cel polk sovjetskih vojakov, sestavljen izključno iz Mongolov. Boj se je vršil v vasi Kozin med Brodijem in Dubnom na cesti, ki drži v Erestčko. Vas sama na sebi je popolnoma brezpomembna, toda boljševidni so si bili zapičili v glavo, da je to najbolj ranljiva točka nemške fronte in da je treba za vsako ceno predreti in doseči morda še znatnejše uspehe. Zato so se proti tej protiletalski postojanki, ki je ščitila nekoliko kilometrov glavne črte, osredotočili napadi sovjetskih vojakov, skritih v gostem gozdu. Prve ruske izvidnice so se pokazale iz gošče ter so po mongolski navadi divje streljale že v teku. V tem načinu streljanja so Mongoli posebno spretni in izveščani. Tekli so brez čepic, oboroženi s karabinkami in rčnimi granatami ter z ostro nabrušenimi noži ob pasih. Njihov napad je bil izredno divji. Nemški topničarji so iskali

položaju na vzhodni fronti. Tudi britanski predsednik vlade pripoveduje svojim potprežljivim poslušalcem bajke o zopetnem zavzetju Gomela po ruskih četah in o »siloviti protiofenzivi«, ki so jo baje podvzeli Rusi v južnem delu srednjega odseka fronte.

V Moskvi razpravljajo na dolgo in široko tudi o tem, da je zveza Vladivostoka z Ameriko nepretrgana ter da neprestano prihajajo iz Amerike dobave raznega vojnega blaga, v resnici pa je doslej v Vladivostok dospela ena sama ladja, ki je pripeljala nekoliko bencina za ruske motorizirane in oklopne divizije. Ta pošiljka je izvršila samo zato, da se javnosti pokaže, kakor da zveza med Rusijo in Ameriko v resnici še obstoja in da je prekomorska pot brezhibna.

Vsem tem moskovskim in londonskim bajkam svet ne da nikake vere, ker natančno ve, koliko so vredna boljševidna in britanska poročila.

Nemški tisk o bojih na vzhodu

Berlin, 8. sept. s. Ponedeljski nemški tisk opozarja na razvoj vojnih operacij na vseh frontah, ki se je v zadnjih dneh močno pospešil. Razdejanje v vrstah sovjetske trgovske in vojne mornarice na Baltickem morju, sestrelitev 136 angleških letal v preteklem tednu in silna ofenziva, ki se je sprožila na vzhodni fronti, so glavna znamenja novih osmihih front, ki jim pripisujejo listi največji pomen ter jih označujejo obenem za najboljši odgovor na izzivanja in laži Angležev, Sovjetov in Američanov.

Od otoka Oesel do Odese, pravi »Völkischer Beobachter«, se prizadevajo sovjetskim silam najhujši udarci. Oborožene sile osi dokazujejo v tej gigantski borbi na vseh frontah, da so absolutno v premoči.

Veliki podmornirani okop, ki so ga boljševidi napravili okoli in okoli mesta v širokem pasu, je bil tako spretno skrit, da ga prednje čete niso niti najmanj opazile, dokler se niso od vseh strani oglašile izpod zemlje ruske strojne. Treba je bilo postaviti baterije in obstreljevati okop. Pri tem se je potrošila municija za ves dan in šele nato se je četa strelcev lahko prebila preko velikega okopa ter napadla njegove branilce od zadaj.

Veliki podmornirani okop, ki so ga boljševidi napravili okoli in okoli mesta v širokem pasu, je bil tako spretno skrit, da ga prednje čete niso niti najmanj opazile, dokler se niso od vseh strani oglašile izpod zemlje ruske strojne. Treba je bilo postaviti baterije in obstreljevati okop. Pri tem se je potrošila municija za ves dan in šele nato se je četa strelcev lahko prebila preko velikega okopa ter napadla njegove branilce od zadaj.

Uspel napad na angleško letalsko oporišče pri Sidi el Baraniju

Pet sovražnih letal zažganih, mnogo motornih vozil uničenih — Ofenzivni izpadi posadke v Kulkvabertu Angleži zopet napadajo italijanske bolnišnice

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 8. septembra naslednje 461. vojno poročilo.

V severni Afriki delovanje prednjih oddelkov in topništva osi na fronti pri Sollumu in Tobruku. Naprave in skladišča v tobruški luki so bile zadete od izstrelkov nemških baterij. Naše letalstvo je bilo zelo delavno. Oddelki lovcev so v silajni akciji napadli v strmoglavem poletu sovražno letalsko oporišče v Sidi el Baraniju ter na tleh zapalili 5 sovražnih letal ter mnogo avtomobilnih vozil. Druga letala in motorna vozila so bila učinkovito obstreljevana. Skupine bombnikov so zadele poslopja, utrdbe, baterije in naprave v Tobruku ter povzročile obširne požare. Vsa naša letala, med katerimi so bila nekatera zadeta, so se vrnila na svoja oporišča. Nemški bombniki so z uspehom nastopili proti prednjim letalskim ter važnim objektom v Marsa Matruhu. Nemški lovec, ki je srečal sovražno skupino, je sestrelil letalo tipa »Curtis«. Britanska letala so izvršila nove polete nad Bardo in Bengazi ter so bombardirala nekoliko kolonistovskih vasi v cirenskem Gebelu, niso pa povzročili nikakih žrtv. Dve letali je naša obramba sestrelila. Vsa posadka enega izmed teh, sestojajoča iz enega častnika in petih podčastnikov, je bila ujeta.

Preteklo noč so sovražna letala v zaporednih valovih napadla mesto Palermo. Pri tej priliki je bilo med civilnim prebivalstvom ubitih 16 ljudi, 25 pa ranjenih, dočim škoda ni bila pomembna. Ena sovražna letala je bilo zadeto od izstrelka našega protiletalskega topa ter se je v plamenih zrušilo v morje.

V vzhodni Afriki je angleško letalstvo v vztrajnih akcijah proti našim bolniškim središčem bombardiralo iz majhne višine vojaško bolnico v Gondarju, ki jo tvori osamljena skupina paviljonov, zelo vidno označena z znamenjem Rdečega križa. Pri tem je bila ena oseba ubita in 17 ranjenih, med zdravniki in bolniki. V Uolkefitu je bil poskus sovražnega napada v kraljičinah, ki tvorijo posadko v Kulkvabertu, je pod poveljstvom podpolkovnika Augusta Ugolijina izvršil drzen ofenzivni izpad na sovražne postojanke v masivu Dengel. Sovražnik, ki je bil presenečen je bil po kratkem odporu pregnan s svojih utrjenih postojank ter je pustil na bojišču kakih 100 mrtvih. V naše roke je padla znatna količina municije in raznega materiala kakor tudi precejšnja množina živil. Napadalni duh italijanskih čet in askarov je odlični.

ten odmoru se je aspirantu Dornu posrečilo doseči zvezo z narednikom Leherjem, ki je bil kakih 100 m vstran s svojimi možmi v sličnem položaju. Dorn je poslal po pomoč, toda čez četrte ure je zvedel, da je narednik padel in da ima njegova četa velike izgube. Pomoč torej ni mogla priti. Med tem so napadalcu dobili ojačenja in iz gošče so se pričele vsipati nove množice. Oddelki aspiranta Dorna je izgubil že tretjino ljudi. Zlasti merilci so bili zdesetkovani in jih je bilo treba vedno znova nadomeščati. V tem trenutku so mu javili, da je potrošena zadnja granata. Ukazal je, naj pokvarjene topove, ter je poslal enak nalog tudi sosodni skupini, ki je ostala brez poveljnika. Nato je zbral okoli sebe preostalo moštvo in se pripravil za umik. Skupina je bila oborožena le še s strojnimi, puškami, pištolami in ročnimi granatami. Nenaden molk topov nemške skupine je bil sovjetskim vojakom znamenje, da je baterija uničena in z njo tudi vsi topničarji. Napadalcu so napravili majhen odmor, v tem trenutku pa je zapovedal Dorn napad in si skušal odpreti pot iz obkrožene postojanke. Nekaj jih je padlo, ostali pa so se rešili in je mladi aspirant Dorn pripeljal na varno 17 ljudi svoje pešeterice. Njegova epizoda kaže dovolj jasno, kako težak je boj z verolomnim nasprotnikom rumene rase.

V splošnem je glavni znak sovjetskega bojevanja zanikanje tradicije in podla prevara, ki je imajo Rusi na zalogi več kakor kdor koli. Iz poročil o osvojitvi Jekaterinoslova, je razvidnih mnogo podrobnosti, ki kažejo, da ima ruska vojska popolnoma svoje bojne zakone. Okoli Jekaterinoslova je še danes na razsežnosti nekoliko kilometrov vse polje v ognju in bilo bi zmanj skušati pogasiti ta požar. Polje je posejano s fosforovimi kockami, ki so jih boljševidi raztrosili pred svojim umikom. Te kocke so gorele spočetka počasi in niso ovirale prvih bataljonov, ki so se pomikali proti mestu, kmalu pa je nastal splošen požar, kajti ogenj je našel obilo hrane v kupih slame in v suhi travi.

Veliki podmornirani okop, ki so ga boljševidi napravili okoli in okoli mesta v širokem pasu, je bil tako spretno skrit, da ga prednje čete niso niti najmanj opazile, dokler se niso od vseh strani oglašile izpod zemlje ruske strojne. Treba je bilo postaviti baterije in obstreljevati okop. Pri tem se je potrošila municija za ves dan in šele nato se je četa strelcev lahko prebila preko velikega okopa ter napadla njegove branilce od zadaj.

Rim, 8. sept. s. Letalske skupine, ki so sodelovale v zmagovitih borbah v Sicilskem prelivu, omenjenih v vojnem poročilu št. 458, so bile pod poveljstvom oficirjev pilotov podpolkovnika Carla Romagnolia, majorja Francesca Beccarie, kapitana Valentina Feste in Franca Lucchinia.

Podpolkovnik Carlo Romagnoli je bil rojen v Neaplju l. 1905. Služil je najprej kot podporočnik pri topništvu ter si je nato pridobil l. 1928. diplomu civilnega pilota. Naslednje leto je postal vojaški pilot in je bil preveden v kraljevo aeronavtiko ter dodeljen letalstvu v Cirenajki, kjer je vneto sodeloval pri operacijah za zavzetje oaze Kufre. L. 1931. je bil imenovan za poročnika zaradi zaslug v vojni in je še nadalje služil v Libiji. V severni Afriki je bil odlikovan z vojnimi križem za vojaško hrabrost in z dvema vojnima križema. L. 1935. je po kratkem službovanju v domovini zopet zavzel svoje mesto pri letalstvu v Somaliji ter nato v Eritreji, kjer je postal kapitan. V akcijah za osvojitve imperija je bil odlikovan s srebrno kolajno prve stopnje za vojaško hrabrost, ker je med drugim ob obdobju prebivalstva pristal v Debra Marcu, ki ga naše čete še niso zasedle. V abesinski vojni je bil odlikovan z dvema bronzastima kolajnima za vojaško hrabrost. Po vrnitvi v domovino leta 1936. je bil dodeljen napadalnemu letalski skupini. Po izbruhu vojne v Spaniji se je prijavil v legionarsko letalstvo in prevzel poveljstvo neke eskadrile. Tedaj je napredoval v majorja zaradi vojnih zaslug in si pridobil drugo srebrno kolajno za vojaško hrabrost. Ko se je vrnil, je nadaljeval svojo službo v metropolitanskih lovskih, bojnih in napadnih skupinah in je l. 1939. napredoval v podpolkovnika. V juniju preteklega leta je prevzel poveljstvo samostojne skupine lovcev, s katerimi se je udeležil vrste akcij proti sovražniku v Marmarici in si pridobil tretjo srebrno kolajno za vojaško hrabrost z naslednjo utemeljitvijo: Pri izvidniškem križarjenju s 16 letali lastnega oddelka ga je nenadoma napadlo 27 sovražnih letal. Čeprav v neugodnih okoliščinah glede višine in vidljivosti je sprejel borbo, izvedel protinapad in dosegel s svojimi tovariši odličen uspeh. Sestrelil je pet letal, ki so zaupala svoji številni premoči in ga napadla z grozečo drznostjo. Po vrnitvi v Italijo je prevzel poveljstvo skupine lovcev, ki operira v osrednjem Sredozemlju in na čelu te skupine je dosegel novo krasno zmago nad sovražnikom.

V bližini Zaporozja ob Dnjepru, ki je bilo osvojeno pred 10 dnevi, so Rusi uporabili proti napredujočim nemškim strelcem velik oddelk tankov.

V boju za Zaporozje so opazili množice ruskih vojakov, ki so bile brez vsakega orožja, pač pa so imele svoje torbe in nahrbtnike napolnjene z znanimi steklenicami Molotova, napolnjenimi z mešanico bencina in fosforja. To barbarsko orožje se je prikratk pojavilo v Spaniji ter je določeno za napad na tanke iz največje bližine, v resnici pa te steklenice ne napravijo velike škode.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 8. sept. s. Iz polslužbenega vira se je zvedelo, da so nemška letalska letala večeraj popoldne prizadela sovražnim bombnikom velike izgube, ko so skušali prodreti nad nizozemsko obalo. Letala tipa Messerschmidt so sestrelila tri angleške bombnike.

Rim, 8. sept. s. Uradno poročilo angleškega ministrstva za letalstvo in za notranjo varnost, ki je bilo davi objavljeno v Londonu, poroča, da je nemško letalstvo preteklo noč bombardiralo razne kraje na vzhodni obali Anglije in škotske. Povzročene so bile razne škode in požari ne glede na živahno akcijo protiletalskega topništva.

Bilanca letalskih bojev

Madrid, 8. sept. u. V svoji razpravi o letalskih akcijah prvih dveh let vojne podarja tukajšnji list »Alcazar«, da so Nemci doslej uničili 23.424 nasprotniških letal, dočim je Angležem uspelo zbiti le 7020 sovražnih aparatov.

Kar se tiče Italije, piše list, je treba upoštevati dejstvo, da nalaga njen zemljepisni položaj letalstvu močno razširjene akcije od najbolj oddaljenih afriških pokrajin, kjer letalske bitke niso zelo pogoste, in do skrajnih mej Italije, ki jih je treba takisto učinkovito zavarovati pred neprijetalskimi napadi iz zraka. Razen tega mora italijansko letalstvo bediti nad početjem britanskih pomorskih sil v Sredozemlju, s čimer izvaja nad vse važno in težko nalogo.

V zvezi s tem poroča list, da je italijansko letalstvo v enem letu vojne uničilo 1730 nasprotniških letal, izmed katerih jih je bilo 1170 z vso gotovostjo razbitih, dočim se o ostalih ne more trditvi to popolnoma zanesljivo. List pa dodaja, da je italijansko letalstvo od 10. junija do danes sestrelilo nadaljnji 202 britanski letali ne glede na to, da je italijanska letalska sila potopila mnogo sovražnih ladij.

Ob grobu Bruna Mussolinija

Spominska svečanost ob 30dnevni smrti junaškega pilota

Forlì, 8. sept. s. Včeraj je dospel v Forlì tajnik Stranke v spremstvu članov Narodnega direktorija. Minister Sereni, ki ga je na kolodvoru sprejel Zvezni Tajnik, se je poklonil spomeniku padlih, nato pa je odšel v aeronavtični kolegij GILA, imenovan po Brunu Mussoliniju.

Pri pregledu oddelka avangardistov ob vodu v glavno vežo kolegija, kjer so bili člani Narodnega direktorija Stranke zvezni podpoveljniki GILA in tajniki GUGA iz vseh pokrajin, so bili navzoči tudi drugi visoki zastopniki. Pred raportom je Tajnik Stranke poveljeval pozdrav Duceju in je nato govoril voditeljem fašistične mladine o življenju in žrtvovanju Bruna Mussolinija. Potem se je Tajnik udeležil zadušnice z vsemi predstavniki v katedrali. Med tem so prišla tudi zastopstva letalstva, Crnih srajc in forliškega prebivalstva. Po opravljeni službi se je Tajnik z vsemi visokimi predstavniki napotil v Predapetio. Na trgu 28. oktobra so hierarhi in voditelji stopili v vrste in se odpravili na pokopališče Casclano Pennino, kjer se je že zbralo ljudstvo. Hierarhi so se pred pokopališčem cerkvice poklonili ob grobu Bruna Mussolinija. Spominske svečanosti so se udeležili tudi nekateri gojenci dječja »Torquato Tasso« iz Rima, kjer je Bruno Mussolini dokončal študije, in voditelji športnega združenja »Bruno Mussolini« ter zveze boksarjev, katere predsednik je bil Bruno Mussolini.

Tajnik Stranke je v spominskem govoru dejal med drugim: Kot Mussolinijev sin je čutil v sebi visoko poslanstvo. Kri, ki mu je plala v žilah, ga je še mladega gnala k intenzivnemu življenju. S svojimi tovariši je delil vsa navdušenja in si je pridobil prve izkušnje v vrstah mladinskih organizacij. Njegova vitalnost se je uveljavila in se utrdila na sportnih prostorih, kakor tudi v novinarskem udejstvovanju. Bil je med najboljšimi sportniki prestolnice ter zglede svojim sodelavcem in tovarišem. Vedno se je odzval pozivu. Dne 8. julija leta XV. je zboljšan na krovu trimotornika mednarodni brzinski rekord. Dne 21. avgusta je kot drugi pilot s povprečno brzo 290 km pridobil tretje mesto v velikih letalskih mednarodnih tekmah Istres-Damask. Dne 21. novembra leta XVI. je Bruno prekosil lastni rekord brzine in zboljšan mednarodnega za transportna letala Dne 24. januarja t. l. je njegovo letalo odletelo s slavno eskadrilo čez Ocean. Dospelo je v Rio de Janeiro ob triumfalnem sprejemu. Bruno Mussolini si je pridobil tedaj srebrno kolajno za letalsko hrabrost in je bil imenovan za kapitana zaradi izrednih zaslug. Že poln izkušenj je sodeloval v veliki organizaciji transkontinentalnih letalskih zvez. V urah najtežjih preizkušenj se je častno boril v prvih vrstah. Bil je

vojni letalec in vojak med vojniki. Z njimi je tvegati in živel v nevarnosti in z njimi je bil prepričan o zmagi. Pri osvajanju imperija se je boril v Afriki in sodeloval v 50 vojaških akcijah ter preletel 205 ur. Njegovo letalo je bilo večkrat v sovražnem ognju. Držni pilot je bil odlikovan s številnimi kolajnam za vojaško hrabrost. Ob izbruhu španske vojne je vstopil v legijonarsko letalstvo in je sodeloval z letalci z Balearov v akcijah nad Alicantom, Barcelono, Valezo in Kartagino. Ko je l. XVIII. Duce pozval narod v revolucionarno vojno za osvoboditev je bil njegov sin prvi v prostovoljnih legionarskih oddelkih in se je kmalu nato udeleževal bitk na sredozemskem nebu. Z Matte se je vrnil s preluknjano letalsko uniformo, med tem ko je večkrat zadel letališča na otoku in odvrge bombe na angleške pomorske skupine, ki so se divje branile.

Dne 28. oktobra leta XIX., na dan napovedi vojne Grčiji, je bilo Brunovo letalo v zraku nad Tatoljem, vojaškim letališčem grške prestolnice. Jeklena jata »velikih polžev« in »želv«, ki ji je pripadal poveljnik Bruno, je razvila svoje nezadržno delovanje nad daljnimi in najbolj utrjenimi sovražnimi trdnjavami: Solunom, Pirejem, Korintom, Patrasom, Prevezo in Krifom. Bombardiranja, napadi in odločne bitke so si neoprestano sledile do konca zmagovite vojne proti Grčiji. Bruno je dosegel, da mu je bilo poverjeno poveljstvo eskadri novih bombnikov z velikim akcijskim radijem, in izgovoril si je, kakor mu je po pravici pripadalo, mesto prednje straže. Bruno je letalo preizkusil in je imel najboljši namen, da jih povede v borbo. Pri tej novi preizkušnji svojih vrtil je našel smrt. Nad 30 vojnih poletov, zlata svetinja za letalske zasluge, že tretja srebrna svetinja za vojaške zasluge in smrt na bojišču. Kakor vsi mladeniči Mussolinijeve dobe, je Bruno nevarno živel in kot najboljši je padel v prvi črti ter je s svojo krvjo s svojimi navdušenjem potrdil znamenje cele generacije, ki jo je njegov oče vzgajal k veri in zaupanju. 23. let: življenje, ki je bilo zamlajeno kakor ideja, domovina, družina, temoba velikih daljav in višin, zmagah nad slehernim egoizmom, navdušenje za žrtev, 835 ur poletov, med njimi nad 300 nad sovražniki, epolete in svetinje, poplačane z osebnimi podvigi, in končno najvišja žrtev.

Njegovo telo je našlo prvi počitek na majhnem pokopališču zemlje njegovih prednikov, toda njegov duh, ki poživlja in vodi, je ostal na poletu proti sovražniku na čelu eskadri, ki je dobila njegovo ime: Tovariši Bruno Mussolini!

Vsa množica je Tajniku stranke odgovorila s silnim vzklikom: Prisoten!

Vojaško vežbanje japonskih dijakov

Tokio, 8. sept. s. Doznanja se, da bodo v skladu z navodili ministrstva za vzgojo slušatelji japonskih univerz ustanovili vseučiliško narodno organizacijo vojaškega značaja. Odredba bo objavljena uradno 11. t. m. ob zopetni otvoritvi predavanj in bo na čelu organizacije proforski zbor. Vojaško vežbanje dijakov bo sestavni del programa vseučiliških študij.

Beg Kitajcev z Bornea

Kobe, 8. sept. s. Nekateri Japonci, ki so se vrnili v domovino z angleškega Bornea, so izpovedali, da zapuščajo otok mnogi Kitajci zaradi odredb angleških oblasti glede zamrzovanja japonskih kreditov. Kitajci se odpravljajo proti Bangkok. Gre za precejšnjo množico Kitajcev, zaposlenih v japonskih podjetjih, ki so morala ustaviti obratovanje zaradi zamrzovanja kreditov.

Protiarabske represalije v Palestini

Ankara, 8. sept. d. Po informacijah, ki so v soboto zvečer dosepele preko Jeruzalema, so britanske vojaške oblasti aretirale mnogo Arabcev iz Betlehema in okoliških vasi. Britanske oblasti utemeljujejo aretacije kot represalije za ustrelitev nekega britanskega policijskega častnika, na katerega je neznana oseba pred več dnevi izvršila atentat.

Nesreča ameriškega vojaškega letala

New York, 8. sept. s. Pri Green Castlu v državi Indiana je treščilo na zemljo letalo ameriške vojske, pri čemer sta se ubila neki polkovnik in en major. Po prvih vesteh kaže, da je bilo letalo prisiljeno k strmoglavlju pristanku v silni nevihti. Ko se je letalo dotaknilo zemlje, je nastala eksplozija, pri kateri sta izgubila življenje oba letalca.

Nesreča dveh švedskih letal

Stockholm, 8. sept. d. V zadnjih dneh sta se ponesrečili dve švedski letali, ki sta sodelovali pri vežbah švedskega protiletalskega topništva. Eno letalo je v višini 700 m zadelo zgrešen topovski izstrelak, ki mu je poškodoval enega izmed motorjev. Letalo se je zrušilo v morje blizu obale. Posadko je uspelo rešiti. Drugo letalo je treščilo na tla neposredno po startu na letališču v Norrtälje in se je popolnoma razbilo. Mehanik se je ubil, pilot pa je hudo ranjen.

Radio Ljubljana

Torek, 9. septembra

Ob 7.30: Vesti v slovenščini. — 7.45: Slovenska glasba. — 8: V oltoru napoved časa. — 8.15: Vesti v italijanščini. — 12.30: Vesti v slovenščini. — 12.45: Simfonična glasba. — 13: Napoved časa, vesti v italijanščini. — 13.15: Uradno poročilo Glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17: Orkester pod vodstvom mojstra Angelinija. — 14: Vesti v italijanščini. — 14.15: Radijski orkester pod vodstvom mojstra Draga Marija Šijanica: Opera glasba. — 14.45: Vesti v slovenščini. — 17.15: Prenos iz velike avle vseučilišča v Sieni: koncert v spomin Antonija Vivaldi-ja. — 19.30: Vesti v slovenščini. — 19.45: Raznovrstna glasba. — 20: Napoved časa, vesti v italijanščini. — 20.20: Pojasnila k dnevnim dogodkom v slovenščini. — 20.30: Lirska sezona ELAR-ja: Strauss »Salome«. — 22.10: Predavanje v slovenščini. — 22.20: Glasbene točke za orkester pod vodstvom mojstra Petralje. — 22.45: Vesti v slovenščini.

Prepoved odsvojitve in izvoza dragih kovin in dragih kamnov

Viktor Emanuel III., po milosti božji in narodni volji Kralj Italije in Albanije, Cesar Abesinije.

na podlagi prvega odstavka člena 18. zakona z dne 19. januarja 1939-XVII, št. 129, smatrajoč za nujno in absolutno potrebno odrediti zaradi vojne, po zahtevanju Ministrskega sveta, na predlog ministra za korporacije sporazumno z ministri za zunanje posle, za notranje posle, za Italijansko Afriko, za pravosodje, za finance in za izmenjavo in valute, Smo sklenili in odločamo.

Člen 1. Kupoprodaja in vobče vsakršna odsvojitve platine, zlata, srebra, biserov in dragih kamnov kakor tudi izdelkov, vsebojujčih tudi le deloma te snovi, se prepoveduje. Prepoveduje se tudi izvoz navedenih predmetov brez dovolitve ministra za izmenjavo in valute.

Določbe člena 6. prvega odstavka, zakona z dne 14. novembra 1935-XIV, št. 1935, ostanejo v veljavi.

Člen 2. Kdor koli prekrši prepoved iz prvega odstavka prednjega člena, se kaznuje z ječo od dveh do desetih let in v denarju od 5000 do 100.000 lir.

Če se stori kaznivno dejanje pri izvrševanju trgovine ali obrta ali poklica, je kaznive ječa od treh do petnajstih let in v denarju od 10.000 do 100.000 lir.

Vselej se odredi tudi zaplemba po določbah člena 240. kazenskega zakona. Zaplemba je obvezna tudi v primerih iz prvega odstavka omenjenega člena.

Za sojenje kaznivih dejanj iz tega člena so pristojna sodišča tudi v primerih iz drugega odstavka.

Člen 3. Kdor ima v čl. 1 navedene predmete radi izvrševanja svoje trgovinske, obrtne in poklicne delavnosti, mora napraviti o njih inventar in ga predložiti v dveh primerkih v petih dneh, ko stopi ta ukaz v veljavo, kraljevemu policijskemu oblastvi, ki sme odrediti, da prisostuje sestavitvi inventarja njegov pooblaščenec.

Kvestor lahko podaljša rok za predložitev inventarja in lahko tudi odredi, da se radi zagotovitve upoštevanja v členu 1. izrečene prepovedi prostori, ki se uporabljajo za trgovino s predmeti, navedenimi v omenjenem členu, začasno zaprejo.

Člen 4. Kdor ne predloži inventarja v predpisanem ali podaljšanem roku, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do treh let in v denarju od 1.000 do 30.000 lir.

Kdor predloži v celoti ali delno neresničen inventar, se kaznuje z ječo od šestih me-

secev do šestih let in v denarju od 5000 do 50.000 lir.

Če se stori dejanje iz drugega odstavka iz malomarnosti, je kaznen zanje v denarju od 500 do 20.000 lir.

Člen 5. S kraljevo uredbi, ki se izda po določbah člena 3, št. 1, zakona z dne 31. januarja 1926-IV, št. 100, na predlog ministra za korporacije sporazumno z ministri za zunanje posle, za notranje posle, za Italijansko Afriko, za pravosodje, za finance in za izmenjavo in valute, se predpiše dopolnilna določila k temu zakonu.

Z isto odredbo se smejo tudi določiti izjeme od prepovedi iz člena 1. in ustrezni pogoji in način izvrševanja.

Člen 6. Ta ukaz stopi v Kraljevini v veljavo na dan po dnevu njegove objave v Uradnem listu.

Ukaz se uporablja tudi:

a) na ozemlja, pripojena Kraljevini na podlagi kraljevih ukazov z dne 3. maja 1941-XIX, št. 291, in z dne 18. maja 1941-XIX, št. 452, in stopi za Ljubljansko pokrajino in veljavo na dan objave v Službenem listu za pokrajino, za pokrajino Zader, Split in Kotor na dan objave v Službenem listu dalmatinske vlade, za ozemlja, priključena Kvarnerski pokrajini pa na dan, ki se določi v odredbi, izdani po rešnem prefektu glede objave tega ukaza;

b) na Italijanske otoke v Egejskem morju in stopi v veljavo na dan objave v Uradnem listu za te otoke;

c) na Libijo, vstevši ozemlje Libijske Sahare in stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu libijske vlade.

Člen 7. Ta ukaz se mora predložiti zakonodajnim skupščinam radi zakonitve in je minister za korporacije pooblaščen, da predloži zadevni zakonski osnutek.

Odrejamo, da se ta ukaz, opremljen z državnim pečatom, uvrsti v Uradno zbirko zakonov in uredi kraljevine Italije in ukazujemo vsakomur, da se po njem ravna in skriži za njegovo izvrševanje.

Dano v Rimu dne 3. septembra 1941-XIX Viktor Emanuel

Mussolini, Rici, Ciano, Teruzzi, Grandi, Di Revel, Riccardi.

Videl varuh pečata: Grandi. Vpisano pri Vrhovnem računskem dvoru dne 3. septembra 1941-XIX. Vlade naredbe, reg. št. 437, list 5 — Mancini.

Ta kraljevi ukaz je bil objavljen v Uradnem listu kraljevine Italije z dne 3. septembra 1941-XIX.

Gospodarstvo

Hrvatska bo izvažala premog

Poročali smo že, da so imeli bosanski premogovniki v zadnjih mesecih težkoče pri oddaji premoga, ker prevoz premoga preko Broda zaradi porušenega mostu ni bil mogoč. Železniški most pri Brodu je sedaj obnovljen in se premog iz Bosne že prevaža v ostalo Hrvatsko. V tej zvezi poročajo zagrebški listi, da ima Hrvatska ne samo dovolj premoga za lastne potrebe, temveč bo premog tudi izvažala. Letna produkcija premogovnikov na Hrvatskem se čeni na okrog 4 milijone ton. Od te produkcije bo Hrvatska lahko izvozila v inozemstvo približno 1 milijon ton. Nima pa Hrvatska črnega premoga, zato bo morala na leto uvoziti okrog 50.000 ton črnega premoga in okrog 100.000 ton koksa.

Za izvoz premoga iz Bosne prihaja med drugim v poštev tudi Grčija. Prej se je Grčija oskrbovala predvsem z angleškim premogom sedaj pa so te dobave nemogoče. Za izvoz bosanskega premoga v Grčijo se zanimajo predvsem nemške izvozne tvrdke za premog, ki delujejo na Balkanu. Te tvrdke so pripravljene kupiti večje količine bosanskega premoga za izvoz v Grčijo. Prvotno so obstajale razne težkoče glede prevoza premogovnih pošilk do morja, ki pa so sedaj odstranjene. Pri današnjih težavnih prometnih razmerah je bosanski premog Grčiji najbližji. Premog je treba le pripeljati do morja, od koder se nato prepelje po morski poti. Seveda prihaja za izvoz v poštev predvsem boljši premog iz Bosne, ki ima preko 5000 kalorij.

S težkočami pri preskrbi Grčije s premogom se je na eni zadnjih sej bavil grški ministrski svet. Vlada je napravila vse korake, da se poveča produkcija premoga v Atiki in Evbeji. Ti premogovniki so doslej sedaj dnevno produkcijo 550 ton, ki se zaenkrat ne da nadalje povečati. Sedaj je v teku podrobna akcija za povečanje produkcije drugih premogovnikov tako da bo za železniški promet na glavnih progah dovolj premoga. Za oskrbo atenske elektrarne pa ni dovolj premoga. Atene bi potrebovale same dnevno 800 ton premoga, če bi hotela elektrarna obratovati v predvojnem obsegu.

Gospodarske vesti

— Enotne cene za gostinske obrate v Italiji. V znamenju napredujočega discipliniranja trga z živili, napoveduje Nacionalna zveza trgovcev v Italiji nove ukrepe za enotno ureditev cen v gostinskih obratih. V bodoče bodo gostinski obrati v Italiji razdeljeni na 5 kategorij. Kosilo ali večerjo bodo gostinski obrati oddajali po enotnih cenah. Ta cena znaša brez pijače v najnižji kategoriji 6 lir, v luksuzni kategoriji pa 38 lir. Kosilo mora biti sestavljeno takole: 1) predjed (antipasto) brez klobasičarskih izdelkov ali juna; 2) glavna jed iz mesa, rib ali jaje ali pa mesni izdelek s sočivjem; 3) sadje, sir ali desertna jed. Gosti lahko naročijo še posebno porcijo prikuhe.

ISTITUTO FACCHETTI — TREVIGLIO (presso Milano)
Ai giovani Sloveni, per i crescenti rapporti commerciali con l'Italia, è oggi di grande utilità la conoscenza della lingua italiana. L'Istituto Facchetti è l'unico in Italia specializzato per Corsi rapidi di lingua italiana, di lingue Moderne e di materie commerciali per giovani di lingua straniera. Diplomi. Sports. Chiedete programmi.
Mladim Slovincem je znanje italijanščine sedaj zelo koristno zaradi naraščajočih trgovinskih odnosov z Italijo. Zavod Facchetti je v Italiji edini, ki je specializiran v prirejanju brzih tečajev italijanščine, modernih jezikov obče in trgovinskih ved za mladino, ki govori tuj jezik. — Diplome. — Sport. — Zahtevajte prospekt!

— Tekstilni kongres v Benetkah. Pod pokroviteljstvom Fašistične Stranke se je v četrtke prišel v Benetkah nacionalni tekstilni kongres, ki se ga udeležuje preko 2000 italijanskih tekstilnih industrijcev, trgovcev ter predstavnikov tekstilne obrti in delavstva. Zasedanju prisostvuje tudi predsednik Fašistične organizacije industrijcev grof Volpi, ob udeležbi predstavnikov nemške, madžarske, švicarske in hrvatske tekstilne stroke.

— Zaključek lipškega velesejma. V četrtek je bil zaključen po petdnevem trajanju lipski velesejem. Ta velesejska prireditve je bila najbolj zasledena jesenska prireditve, ki jo je posetilo nad 100 tisoč interesentov iz Nemčije in ostale kontinentalne Evrope. Četrtri lipski vojni velesejem ni služil samo prodaji, temveč v še večji meri pravilni orientaciji evropskih interesentov. Posetniki so dobili pregled o nemški produkciji, kakor tudi o možnosti nakupa surovin, polfabrikatov in izdelkov v raznih evropskih gospodarskih področjih. Poslovni promet je bil seveda v znamenju danih kontingentov, zato so smeli posamezni razstavljalci sprejemati naročila deloma le pogojno. Prireditve je tudi pripomoglo, da so bili navezani stiki z novimi odjemalci iz priključenih področij na vzhodu in zapadu, kakor tudi iz raznih drugih držav. Dodelitveni sistem je pri interesentih naletel na polno razumevanje.

— Iz trgovinskega registra. Pri Delniški gradbeni družbi inž. Dukčić d. d. je izbrisan član upravnega sveta inž. Evgen Stern, vpisan pa član upravnega sveta dr. Janko Orožen, bančni ravatelj v Ljubljani.

— Preseljevanje Hrvatov iz Srbije pred zaključkom. Pretežni del Hrvatov, ki so bili naseljeni na področju Srbije, se je vrnil v Hrvatsko. To preseljevanje bo v kratkem zaključeno. Hrvatski klub v Beogradu objavlja, da bo mogoč prost prevoz izseljencev in njihove opreme v Hrvatsko samo do 30. septembra. Potrebna dovoljenja za prost prevoz bo izdal Hrvatski klub v Beogradu le do 15. septembra.

— Propaganda za gojitve oljnatih repic v Nemčiji. Nemška oblastva priporočajo letos v podvojni meri kmetovalcem, naj v čim večjem obsegu gojijo oljnatu repico. Nemčija si obeta, da na ta način najlažje doseže povečanje domače produkcije rastlinskih maslobo. Na drugi strani pa pomembno pogače od oljnatih repic, ki jih morajo oljarne vrniti kmetovalcem, znatno zboljšanje pri oskrbi živinoreje z močnimi krmili. Po ugotovitvah strokovnjakov nudi oljnata repica največji pridelek rastlinskih maslobo na hektar, saj se dobi povprečno na hektar pri oljnati repici 800 kg maslobo, medtem ko daje hektar, zasajen s krompirjem, preko želodca svinje le 170 kg maslobo, 1 hektar, posejan z deteljo, pa preko želodca krave le 92 kg maslobo.

Ureditve plobe po Savi do Zagreba

V okviru javnih del, ki se bodo izvršila v bližnji bodočnosti, so predvidena tudi velika javna dela za ureditev plobe po Savi. Rečni promet je sedaj urejen samo do Siska, kjer se izliva Kolpa v Savo. Do Siska se prevažajo zlasti pošiljke rumunskega mineralnega olja, ki se nato rafinira v rafineriji v Capragu pri Sisku. Za zboljšanje pristaniških naprav in regulacijo Kolpe ob izlizu je predviden kredit 7 milijonov kun. Se važnejša pa je ureditev toka Save od Siska do Zagreba v dolžini 50 km. V načrtu so predvidena obsežna regulacijska dela, ki naj omogočijo plovnost Save do Zagreba, tako da bo Zagreb postal rečno pristanišče. Ureditve plovnosti Save do Zagreba bo prinesla zagrebškemu gospodarstvu velike koristi, saj bo na ta način dobil Zagreb po vodi neposredno zvezo do Črnega morja in po Dunavu navzgor. Znatno bo olajšan tudi dovoz premoga in lesa do Zagreba.

Bankovci po 500 in 50 kun

V soboto je potoke na Hrvatskem rok za zamenjavo bankovcev po 100 in 50 din, tako da so sedaj zamenjani stari bankovci po 1000 500, 100 in 50 din in so poleg novih bankovcev po 1000 in 100 kun v prometu le še bankovci po 20 in 10 din in stari kovanci. Kakor poročajo iz Zagreba, na bodo v doglednem času prišli v promet tudi novi bankovci po 500 in 50 kun. V teku so tudi priprave za izdajo novih kovancev.

Podržavljenje hrvatskih avtobusnih podjetij

Po informacijah iz Zagreba pripravlja hrvatska vlada podržavljenje avtobusnega prometa z namenom, da se spričo težko pri oskrbi podjetij z bencinom in gumami racionalizira ves avtobusni promet. V načinu podržavljenja še ni prišlo do odločitve. Če ne bo ves promet prenesen na državo, bo ustanovljena posebna družba, pri kateri bo imela država večino. Obstoječa avtobusna podjetja, ki jih je okrog 100, bodo dobila primerno odškodnino.

kov nudi oljnata repica največji pridelek rastlinskih maslobo na hektar, saj se dobi povprečno na hektar pri oljnati repici 800 kg maslobo, medtem ko daje hektar, zasajen s krompirjem, preko želodca svinje le 170 kg maslobo, 1 hektar, posejan z deteljo, pa preko želodca krave le 92 kg maslobo.

— Beograjske radijske oddajne postaje. V Beogradu je bila z glavnico 20 milijonov din ustanovljena družba Radio-Beograd d. d., ki se bo pečala z obratovanjem radijskih postaj na srednjih in dolgih valovih. Za obratovanje radijskih postaj na kratkih valovih pa je ustanovljena z glavnico 16 milijonov din družba Teleradio d. d. Obe družbi sta tudi upravičeni prodajati radijske aparate.

— Prodnice kvote v ameriški avtomobilski industriji. Poročali smo že o prisilni omejitvi proizvodnje avtomobilov v Zedinjenih državah. Sedaj poročajo iz New Yorka, da so bile določene produkcijske kvote za razdobje od avgusta do novembra. Za to razdobje določena kvota znaša pri koncernu General Motors 362.000 avtomobilov (lani je znašala produkcija v istem razdobju 512.000 avtomobilov), za tvrdko Chrysler 182.000 (275.000), za tvrdko Ford pa 152.000 (183.000). Za naslednja četrtletja so predvidene nadaljnje omejitve, tako da bo produkcija do aprila 1942 znižana na 50% normalne produkcije.

Rumunsko notranje posojilo

Kakor smo že kratko poročali je rumunska vlada razpisala veliko notranje posojilo za kritje vojnih stroškov in za obnovo gospodarstva v Besarabiji in Bukovini. Emisijski pogoji tega novega posojila so prav zanimivi. Posojilo bo izdano v dveh tranšah, od katerih je ena tranša namenjena industrijskim in trgovskim krogom, druga pa širšim slojem prebivalstva, zlasti kmetom. Obrestna mera za obveznice prve tranše je razmeroma nizka in znaša 4 in pol % emisijski tečaj pa znaša 90% nominalne vrednosti. Da bi bilo vpisovanje posojila bolj privlačno je posojilo opremljeno s posebnimi premijami. Obveznice se bodo izdajale z nominalno vrednostjo 5.000 lejev ali večkratnim zneskom te nominalne vrednosti. Amortizacijska doba znaša 30 let. Za amortizacijo izrečane obveznice bodo izplačani po tečaju 122%, kar pomeni, da bo vpisnik pri izteku banja dobil vrnjenih 32 lejev ali eno tretjino več nego je vplačal (spričo emisijskega tečaja 90%). Vrh tega so predvideni dodatki. Če bo posojilo doseglo 10 milijard lejev, bo vsako leto izrečanih 312 obveznic za premije v višini 100.000 lejev do 5 milijonov lejev v skupni vrednosti letnih 102 milijona lejev. Če bo vpisanih več nego 10 milijard, ali manj, potem se bo tudi skupni znesek premij sorazmerno povečal oziroma zmanjšal.

Zanimivi so tudi pogoji za vpis druge tranše, ki je namenjena malemu človeku, zlasti kmetu. Obveznice tega drugega posojila bodo nosile 5%, obresti, izdane bodo v komadih po 1000 lejev, emisijski tečaj pa znaša 100%. To drugo posojilo ne bo imelo obrestnih kuponov in tudi amortizacija bo znašala le 5 let. Ob amortizaciji bodo poleg nominalne vrednosti izplačane še natekle obresti, tako da bo vpisnik, čigar obveznica bo izrečana šele po petem letu dobil za 100 lejev nominala izplačanih 125 lejev. Tudi ta druga tranša je opremljena s premijami. Ker je namenjena predvsem kmetijski prebivalstvu, bo za premije razdeljeni razni uporabni predmeti: živina, plugi, kmetijski stroji, vozovi itd. Vsako leto bo izrečanih 2653 takih premij. Rumunski finančni minister Stoescu je v zvezi s tem posojilom izjavil, da je Rumunija doslej izdala za oborožitev 160 milijard lejev, od tega 50 milijard iz tekočih dohodkov. Vpisovanje posojila bo trajalo do 1. marca 1942. Končno je finančni minister izjavil, da se Rumunija pogaja tudi z Nemčijo za posojilo 24 milijard lejev. V tej zvezi se mudi v Bukarešti nemški izredni poslanik Clotius.

Obnavljajte naročnino

Nova odkritja v Zagrebu

Listine, najdene na ameriškem generalnem konzulatu pričajo, da je imel angleški konzul skladišče razstreliva — Finski generalni konzul Berkes je dalj ameriškemu generalnemu konzulu zaupna poročila — Ameriški potni list za pol milijona dinarjev

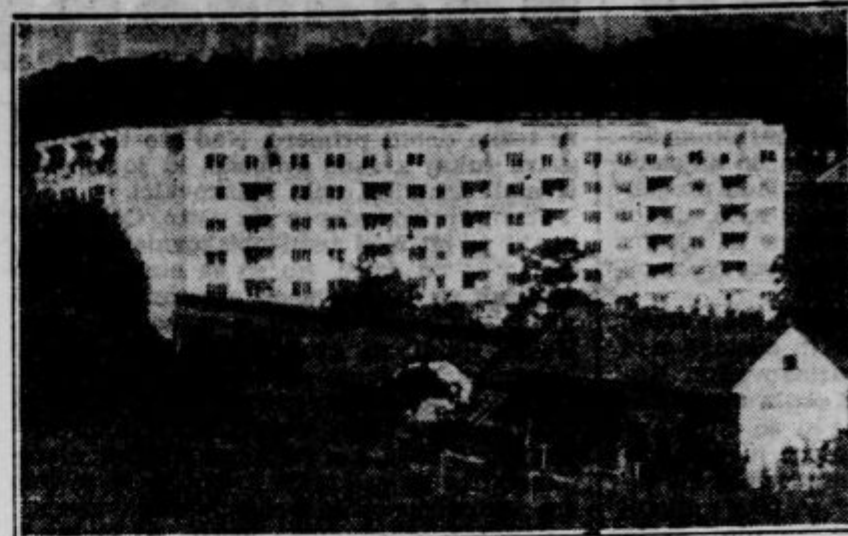
Zagreb, 8. septembra. Zagrebško zunanje ministristvo je objavilo nadaljnje listine, s katerimi dokazuje, da je angleški konzulat pripravil različne atentate v Zagrebu in drugod. Vsi ti dokumenti so bili zaplenjeni 22. junija, ko je hrvatska vlada zaprla ameriški generalni konzulat v Zagrebu. Neka listina pričuje, da je bil angleški konzulat v Zagrebu pravcato skladišče dinamita in da so se Angličani Američani zelo zanimali za tovarne razstreliv v Jugoslaviji. Nadalje je izprizano, da je ameriški generalni konzulat izstavljal vsakemu emigrantu ameriške potne liste, samo če je plačal, in da se je posluževal raznih elementov, kakršni je bil na primer židovski generalni konzul finske republike, ki je zlorabljal svojo službo v ta namen, da je dostavljal zaupne informacije najhujšim sovražnikom Nemčije. Uradni komentar hrvatskega zunanjega ministristva pravi o novih dokumentih, da izhajajo iz njih naslednje: Angleški konzul Rapp je imel za časa atentata na angleško knjižnico v Zagrebu, februarja letos, mnogo dinamita na svojem konzulatu. O tem je sporočil svojem ameriškemu tovarišu, da bi lahko celo poslopje pogoltnil v zrak. Komentar sodi, da je skrivnostni atentat mogoče izvršiti Intelligence Service, da bi s takimi metodami zbral gradivo proti narodnosocialističnemu pokretu na Hrvaškem. Nadalje opozarja komentar na znani atentat v Carigradu, o katerem je doganilo, da so angleški diplomati po odpotovanju iz Sofije ponesli s seboj v kovčgih precej razstreliva.

Eden izmed glavnih zaupnikov ameriškega generalnega konzula v Zagrebu je bil Žid Berkes, bivši konzularni zastopnik Finske. Gospod Berkes je znal spretno slepiti zunanje ministristvo v Helsinkih. Celotna njegova korespondenca iz časa od oktobra 1940 do aprila 1941 je bila najdena na ameriškem generalnem konzulatu v Zagrebu in dokazuje, da je Berkes izvrševal ameriškemu generalnemu konzulu dragocene usluge, ker mu je prinašal sila važne gospodarske in politične informacije. Berkes je bil, kakor kažejo pisma, sila delaven in se je sam pohvalil, da ima odlične zveze z jugoslovanskimi vladnimi krogi. Tako pravi v nekem pismu z dne 1. novembra 1940, da lahko s pomočjo svojih prijateljev v postnem ministristvu v Beogradu natančno zasleduje komu se oddajajo javne dobave. Kako ozko je bilo sodelovanje med ameriškimi generalnim konzulatom in židovskim konzularnim zastopnikom finske republike pričuje posebno zanimiv dokument, ki si ga je znal pribaviti ameriški generalni konzul na skrivnostnem način, najbrž za drag denar. To je fotografija pisma iz nekega prometnega urada. Pismo pričuje, da sta »oba tovariša« — namreč ameriški in angleški konzul — nameravala avgusta 1940 pobegniti s posebnim letalom skupno v Curih. Omenjeno pismo pravi med drugim, da je vendar več ko čudno, da hočeta ta dva gospoda odpotovati v Švicco in da želita to storiti s posebnim letalom.

O tajni oddajni postaji angleškega konzula Rappa govori naslednji dokument: Naj

še omenim to zanimivost, da mu je gospod Rapp sporočil, da je imel za časa bombnega napada v nadstropju pod konzulatom, kjer je bila angleška čitalnica, torej v konzularnem poslopju, velike množine dinamita, ki bi bile lahko raznesle celotno poslopje, če bi se bila eksplozija zgodila eno nadstropje nižje. Nadalje mi je sporočil gospod Rapp, da ima oddajno radijsko postajo, s katero lahko pošilja poročila v London. Ta tajna postaja pa je bila odstranjena od tam, kjer je bila prej. Dalje nisem vpraševal in gospod Rapp mi tudi ni rekel, kje ima zdaj svojo postajo.

Neko zanimivo pismo Pavla Berkesa, finskega generalnega konzula v Zagrebu, naslovljeno na ameriškega generalnega konzula, pa se glasi: »Ljub: gospod generalni konzul! Sklicujem se na najine prejšnje razgovore in vam ponavljam svoječasno informacijo glede ameriških uslužnostnih potnih listov. Po gospodu Walterju Ewartu, peruanskem častnem konzulu v Bukarešti, ki se je dalje časa mudil v Zagrebu in sem mu bil predstavljen v neki družbi, sem spoznal tudi njegovega prijatelja in potnega tovariša, gospoda Leopolda Hermana. Ker sva stanovala v istem hotelu, sva se večkrat sestala. Pri nekem takem razgovoru mi je gospod Herman omenil, da se dobi ameriški potni list pri nekem ameriškem konzularnem zastopstvu za ceno 500.000 din. Kateri ameriški konzulat na Balkanu je za tako ceno izdajal potne liste, ni navedeno v objavah hrvatskega zunanjega ministristva, kaže pa, da je bil zagrebški.

Stanovanjska palača Pokojniškega zavoda, ki v njih pravkar dovršuje zadnja obrtniška dela. Poslopja so zgrajena na zapadnem delu velikega vrta uršulink

pravo dramatično dejanje se nadaljuje šele po 20 letih. S kopčenjem viškov se družijo obilje motivov in simbolov, ki se razjasnijo šele na koncu. Skrivnostna sila odpre zemljo in loči s prepado borce se množice gorskega in primorskega naroda, med katerima se pojavi železna krona. In to krono prinese v Rim, kjer potem oba naroda v njenem znamenju skleneta večni mir in prijateljstvo. Izmed igralcev žanjeta posebno priznanje kritike dva prelastavnik

gorskega naroda Gino Cervi in Luigi Fardida.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Iz Trsta

Smrti, rojstva in poroke. Dne 5. septembra je bilo 8 rojenih, 7 mrtvih in so se vzeli štirje pari.

Podlipipjani so zgradili lastno elektrarno

Lep vzgled vzajemnosti v majhni vasi

Vrhnika, 8. septembra. V skriti gorski dolinici, stisnjeni med dva hribovita grebena leži osamljena vasica Podlipja. Pa ni osamljena kakor bi človek mislil na prvi pogled, temveč dobi vsaki hiši časopis zvezo z zunanjim svetom. Radio se ne poje pač bo v kratkem času, ker Podlipčani so napredni ljudje in še kako napredni pa samostojni! Osmosvojili so se popolnoma v pogledu luči. Nebojski sonce je res precej skopo skrono v tej dolini, saj v zimski dobi pošilja svoje žarke tu sem le za nekaj ur — a zda so ga ukrali: postavili so si lastno električno centralo. In zdaj si bodo svetili po milijonih ponci in če bo treba tudi podnevi. Ze skoraj pred dvema letoma so stopili vsaki očanci in madi gospodari skupaj ter so modrovali: »Tale potocičji v gripi, ki nikdar ne usahne, ne polet ni pozimi, naj bo še za kakšno rabo, poleg svojih muh, ki jih ima. Gotovo ga ljubi Bog ni samo zato sem usmeril, da nam dela ob poplavih stisniti in da perejo naše žene samo plenice v njegovih bistrh vodah ker postvri, ki so v njem, polove drugi! Uprežimo ga, da bo še za kaj drugega služil! In so sklenili in naredili električno zadrugo vaščanov in vaščank, zbrali so nekaj denarja poharali inženjerja, zavahali rokave in postavili elektrarno.

V gripi, gori nad vasjo, stoji danes torej

V kraljestvu mravelj

Nikoli se ne smemo zaredi, da nečesa ni na svetu. Kakor znano je med nehom in zemljo več stvari, kakor more o njih sanjati šolska učnost. Tega ni zapisal samo Shakespeare, marveč po njem tudi člankar v graški »Tagepost«, po katerem povzema prepričujoča izjava. Ali veste, da so bili v kraljestvu prirode znani dvigalni stroji in turbine, preden jih je izumil človeški duh? In tega tudi ne veste, da so razni kirurški instrumenti v podobi ptičjih kljunov pravi vzorniki zdravniškim instrumentom, prav do vseh podrobnosti. In ribe v globinah so že davno izumile tisto valovito linijo, s kakršno se dičijo modernih vozila. Vse je že nekoč bilo pod soino, je dejal veliki modrec Ben Akiba in kdor si domišlja, da je izumil kaj posebno izrednega, je po navadi v hudi zmoti. So tudi židje med mravljami. Ne verjame? Tedaj čitajte:

Židje med mravljami, pravi člankar, so tako gotovo na svetu, kakor je gotovo, da so te živalce že imele totalitarne države, preden je človek o njih razmišljal, a kje neki jih uvedel! To so države, v katerih nobeno izmed pripadajočih bitij ne živi samo zase, temveč zgolj v službi skupnosti, države, v katerih posamezna bitja niso upoštevana, ker morejo vsa dejanja biti skupna. Kakor pri mravljah je tudi pri čelabah in pri termithi. V vseh teh državah skupno skrbje za obstanek in za razvoj celote. V marsikaterem pogledu celo postane število posameznikov docela odvisno od potrebe celote. Ker lahko mravljinčji narod doleti poseben rod svojega pokolenja s poljubno izbiro prehrane, lahko tudi ureja številčno stanje svoje vojske. Tudi čelaba je samo delavica svoje države. Ali naj opišemo živčale zavoljo tega obžalujemo? Morda se zdi, da je obilje take države doseženo na račun sreče posameznih. To bi res bilo tako, če bi posamezno bitje čutilo pomanjkanje svobode v prid celoti. Ker pa

so vse naprave določene tako, kakor so se razvile v teku neštetihih pokolenj in skupnih uspehov, si posamezno bitje ne more samo izbirati, kar bi hotelo. V živalski državi se prav gotovo vse dogaja zavoljo močnih, četudi spolnih občutkov radosti. In tako tudi posamezna bitja vendarle pridejo na svoj račun.

Presenetljivo pa je naslednje: Na pogled je organizacija in totalitarist v državi mravelj popolna, stoočstna. Saj se vendar vse dogaja v vzajemnem pospeševanju in se pri ogromni delitvi dela ne more nič zgoditi, kar ne bi služilo skupnosti. Vendar pa imajo tudi mravlje svoj tožbi bič, ki jih ovira, da bi svoja načela izvrševale na docela idealen način. Z mnogimi mravljami živijo v družini druge živali, različni priživniki, ki izločajo mamljive soka, zaradi katerih jih mravlje ljubijo in negujejo. Poželjenje po takih mamljivih sokovih pogostokrat zelo škoduje mravljinčjemu narodu, posebno tedaj, kadar začno mravlje svoje priživnike pitati z večjo vnemo kakor svoje lastne ličinke in kalar se ličinke priživnikov izkažejo hvalne na ta način, da požirajo jajca in ličinke mravelj. Taka zabloda, takšno usvajanje obrambnega duha s pomočjo dehteljih sokov povzroča degeneracijo in slednjič pomor mravljinčjega roda. »Tako«, pravi člankar imajo tudi mravlje svoje žide, s katerimi pa ne opravijo tako naglo in odločno kakor smo z njimi opravili Nemci.

Največje in najtežje uhanje nosijo žene. Ljube, ki spadajo med praprebivalce južnokitajskega otoka Hajnana. Ti uhanji so iz medij in imajo premer do 30 cm, vsaka žena pa jih nosi na vsakem ušesu do dvajset. Skupna teža tega čudnega ušesnega okrasa znaša do 5 kg.

Majhna žlička vrtnje zemlje lahko vsebuje več mikroskopskih organizmov, nego je ljudi na zemlji.

„Novo ustavno stanje“

Uvodne besede v novo izišlem „Slovenskem Pravniku“

»Slovenski pravnik«, glasilo Društva »Pravnikov« v Ljubljani, je spet izšel. Prejeli smo trojno številko 5., 6. in 7. Uvodnik popisuje novo ustavno stanje v Ljubljanski pokrajini. Dr. Božidar Kobe obravnava v članku »Osnovne probleme reforme delniškega prava«. Dr. Rudolf Trofenik je pripeljal razpravo »Učinek pravomočne inozemske kazenske sodb«, dr. Vladimir Orel pa »Oris razsodnega postopka ponovom italijanskem procesnem zakonu«. Sledje književna poročila, razne vesti, v prilogi pa odločbe kasacijskega sodišča v kazenskih kakor tudi v upravnih stvareh.

Uvodnik »Novo ustavno stanje« pravi:

V prvi polovici meseca aprila je zasedla italijanska vojska Ljubljano in zahodni del slovenskega ozemlja. To je privedlo do popolnoma novega ustavnopravnega položaja, ki mu je dala konkretno obliko ustanovitve Ljubljanske pokrajine v mejah italijanske imperije. Dne 3. maja je namreč izšel kraljevi ukaz, s katerim se je določilo, da je Ljubljanska pokrajina sestavni del Kraljevine Italije in da bo imela glede na svoje strnjeno slovensko prebivalstvo avtonomen stroj, ki bo upošteval etnične značilnosti prebivalstva, zemljepisno lego ozemlja in posebne krajevne potrebe.

Gornji ukaz priznava svojstveno omiko, ki so jo ustvarili Slovenci v

stoletjih, in zagotavlja obenem njen nadaljnji razvoj. Prav zato je ta ukaz posebne važnosti in ima pomen tudi izven zunanje pravne okvira, ki je vanj odet. V ukazu izražena načela omogočajo tudi Slovincem, da tekmujejo z drugimi narodi pri ustvarjanju kulturnih vrednot, da sodelujejo z njimi zlasti na vseobčji zgradbi pravovernstva, odslej še posebej ob strani italijanskega pravnistva, ki se ponaša z zašlugami tako pri stvaritvi kakor pri izpolnitvi prava civiliziranih narodov.

V istih mislih nas je utrdil tudi obisk državnega podtajnika Eksk. Puzolova. Bil je namenjen sicer le izvrševalni pravosodstva, toda slednje je le najznamenitejša veja izvrševanja državne oblasti, obenem najbolj vidni zunanji cdraz, oziroma najbolj praktično uveljavljanje pravovernstva. Iz besed Puzolovega odposlanca ni zvenela le skrb za njeveno pravosodstvo, za brehibno poslovanje sodišč, njegove besede so bile potrdilo, da je rek Justitia fundamentum regnorum vodilna smerica nove uprave. Zato so odjekili polno pri slovenskem narodu, ki je šel svoje sudstvo vedno s ponosom med prve kulturne dobrine. Dokler pa bo obstajalo to, bo živelo kot njegova hričica tudi slovensko pravovernstvo.

Dolga je vrsta grešnikov

Ljubljana, 8. septembra. V petek dopoldne so se pred ljubljanskim okrožnim sodiščem nadaljevale pravne proti navijalcem cen. Sodnik poidelec je izrekel pet obsoj in tri oprostilne sodb. Vsi obtoženci so imeli iste grehe na vesti in so se izgovarjali po stari navadi: da niso vedeli za maksimalni cenik, vsaj večina. Petkove razprave za pobijanje draginje pa so ponovno dokazale, da taki izgovori sodniku ne zadostujejo in da ponovno je bilo poudarjeno, da vsak trgovec odnoso trgovka mora vedeti za dovoljene cene in se po njih ravnavati.

Dve lastnici mlekarne sta prišli navzkriž s paragrafi zaradi kuhanega masla. Obtožnica jima je očitala, da sta prodali kilo-

gram masla za 38 lir in sta s tem znatno prekoračili v maksimalnem ceniku določeno ceno kuhanemu maslu. Prva je očitek takoj priznala; zagovarjala pa se je, da ni vedela za maksimalni cenik in zaradi tega ni mogla poznati ceno kuhanega masla. Sodnik njegova zagovora ni upošteval. Olajšujoča okolnost je bilo njeno priznanje. Zato je bila izrečena mellejša sodb: 7 dni zapore in 100 lir denarne kazni. Njeno sestro je sodnik zaradi podobnega prestopka obsojil na 7 dni zapore in 50 lir denarne kazni. Obtoženki sta kazni sprejeli.

Neko drugo lastnico mlekarne pa so soračila na zatožni kloj jajca. Obtožnica ji je očitala, da je pred meseci prodala kar 150 po 76 stotink komad. Prekršila se je zoper uredbu o cenah, ki je določala jajcem nižjo ceno. Tudi ta obtoženka je dejanje priznala, zagovarjala pa se je s tem, da je kupila jajca po 2,25 din komad in da je bila zaradi materine smrti vsa zmedena in vsa iz sebe in da ni vedela, da obstoji maksimalni cenik. Sodb je je glasila: 7 dni zapore, 300 lir denarne kazni in plačilo povprečnine v znesku 141 lir.

Na zatožni klopi je sedela tudi neka branjevka. Nje je očitala obtožnica, da je prodala tri četrt kilograma ovsa za 3,80

„Železna krona“, zmagovit italijanski film v Benetkah

Benetke, 7. septembra

Medtem ko se je na IX. mednarodni filmski smotri v Benetkah najprej uveljavil nemški film »Vrnitev«, je prišlo drugi dan na vrsto italijansko monumentalno delo »Železna krona«. Vsebinska sega v davnilno. Dasi je film navidezno brezčasen, ima vendar po svojem dejanju simbolčno ozadje. »Železna krona«, v katere znamenju se po trdi borbi strneta gorski in območni narod, pač odlično kaže na slavno krono Langobardov, ki tako postaja simbol svetega rimskega cesarstva: zveza severa in juga, rimstva in germanstva.

Kakor naglašata kritika, kaže film »Železna krona« vse odlike italijanskega filmskega ustvarjanja v novi dobi. Kar se podob tiče, vzbujajo posebno pozornost orjaške stavbe. Kar se igre tiče, je zlasti treba opozoriti na gibanje množice. Režiser Alessandro Plassatti je uprizoril velike borbene in jezdne prizore, prikazal je sliko velikega turmija in veličastno apoteozo. Te podobe pričujejo predvsem, da se italijanski filmski strokovnjaki trulijo, čim bolj doseči sintezo nemega in zvočnega filma. Bliskoviti tempo prizorov in kopičenje viškov so elementi nemega filma. Značilno za moderno italijansko filmsko umetnost, je prav posebno pa za »Železno krono«, je dejanje v slogu italijanske opere, zlasti Verdijeve. Prvo tretjino filma tvori predzgodovina,

Slavonska Požega

Kdo je do pred kratkim poznal ta kraj? Danes pa je znan tisočim in tisočim Slovincem. Tja prideš po enourni vožnji, ko presedeš v Novi Kapeli — ki leži ob progi Zagreb—Beograd — na lokalni vlak. Okolica sliči Slovenskim goriscam, tudi vinogradi so tam, le kapljica teh vinogradov se še od daleč ne dá primerjati oni iz Slovenskih gor. Sicer pa vsi neštet tisoči, ki so zadnji čas posetili Slavonsko Požego, tej kapljici niso bog ve kaj škodili. Mesto samo šteje mogoče nekaj tisoč prebivalcev, ima veliko moderno vojašnico, v njem je nadbiskupski konvik, v katerem je bilo do nedavnega okrog 120 slovenskih duhovnikov.

Slavonska Požega je postala znana po svojem taboru, v katerega se stekajo Slovenci od vseh strani. Vlak se vlakom so vozili, vsak dan eden, mogoče kar dan celo dva. Vsak dan je zgrajenil trume ljudi na poti s postaje do tabora prah, ki so ga dvigale utrujene noge. Neprispani, težko kotvorjeni so se stari in mladi z muko prevažali naprej. Vmes si videl vozičke z dojenčki, otroci so se obešali materam za krila. Dolge kolone so zavijali v oblake prahu tovrni avtomobili, ki so vozili najtežje priljago. Saj mati, ki je imela okrog sebe par otrok, ni mogla nositi še za 50 kg robe, kolikor je je mogoče imela s seboj, očetje pa tudi niso mogli nositi dvojne ali trojne tovara.

Tabor se ni popolnoma dograjen. So to zidane barake, doslej okrog 30 številu, ki se razprostirajo na ogromnem prostoru, ograjenem z žico. Vsaka baraka more sprejeti nad sto ljudi, ki se po dohodu in popisu trdnosti vlečejo na slamo. Srečen je kdor dobi prostor, ki se ni preveč »živ« Razumljivo, pri tolikih in tako različnih ljudeh je nemogoče ohraniti primerno snago in v slami se zarede različne živalce, ki »slajšajo« trudnim popotnikom počitke.

Dnevnege reda v taboru tako rekoč ni nikakega. Spiš ali poležavaš lahke veš dan, niti po hrano ti ni treba boditi, če nočeš ali ti ne prija. Zjutraj in zvečer dobiš nekako prežganko, opoedne se najde celo kak kosček mesa v zakuhani čorbi. Je pa kuhano okusno, vsaj v času, iz katerega izhaja to pogorčilo. Čez dan se delajo nova poznanstva, vrše se obiski znancev iz barake v barako, ženske perejo perilo in otroke v lesenih koritih, katerih je po taboršču precej. Le voda ni vsak čas na razpolago, ampak samo določene ure. Vsako jutro sta v eni nedodelani baraki dve maši. Stajarski in gorenjski duhovnikov je precej na razpolago. Kdork boče videti pravo pobožnost, mora priti v to »cerkev«. Nikakega pomna, nobenega luksusa navadna miza kot oltar, dva svečnika in Bog v sredi. Ves okrasek je poljsko cvetje, nabrano na notranji strani žične ograje. Med masami ljudje na glas molijo ali pojejo. Vse to je tako ganljivo, da človeku nehotno privro solze v oči... Zgodi se celo, da ženske střeže pri maši,

kar je menda posebnost. Pri tem oltarju se sklepajo tudi zakonske zveze. Sem pride ta ženin in nevesta, ki imata dovoljenje za zakon od cerkvene oblasti, nimata pa istega od svetne. Na tem kraju pa to ne prihaja več v poštev in »Radio Slavonska Požega« zvečer oznanja vesel dogodek v taboru, mladoporočnica pa odideta isti ali naslednji dan na »poročno potovanje« v živinskih vagonih kam v Bosno...

Zvečer se taborniki zberejo na »veseličnem« prostoru. Z vsakim transportom pridejo ljudje različne uporabnosti: eni so glasbeniki, drugi klovnovi, tretji akrobati, četrti pevci ali pevke itd. Vse te sposobni ljudje, ki se žrtvujejo pri kuhinjskem delu, »sortirajo« in naredijo večerni spored, ki je zelo pester. Bodi čez dan še tako čemerren in pust, zvečer te gotovo razvedre in pripravijo celo do smeha ter pozabiš vsaj za časek vsjo budo in trpljenje. Na teh večerih (Bog daj, da še obstojel) si čul lepo slovensko petje, šaljkve, videš celo fakirja, ki je bos hodil po čepinjah, se nanje vlekel, povrhu so mu pa še na prsih drobili s kladivom kamenje. Godbe je bilo za cel orkester, vendar so prevladoval harmonike. Ti večerni programi so bili tako upoštevani, da se jih le dojenčki niso udeleževali, sicer pa vsi, celo ustaška uprava in taborška straža.

Slavonska Požega pa je le razdeljena postaja. Od tu se razpoljajo Slovenci na posamezna okrajna glavarstva zato ostanejo ljudje v taboru le nekaj dni, toliko, da se

opravijo pisarniški posli. Zelo veliko zanimanje vlada pri vsch prizadetih za kraj, ki naj bi bil zadnja ali predzadnja njihova postaja. Ni vseeno, kam si poslan zato je precejšnja nervoznost pri moških. Ženske pa se na kraje tako ne spoznajo, zato jim je po postarska zadeva. Toliko huše so pa pozneje, če jim ni vse pogodu. Toda za sedaj ni pomoči in je treba potrpeti.

Zopet gre truma po cesti skozi prah, avtomobili to prehitvajo, ljudje so težko oprtani, vendar ponosno in krepko korakajo.

NI SPOZNAL ZAKRITJE GREDE »Kakšen hudik pa je to! Led na mlakah v polnem poletju!«

Otok zaščitene ptic

Otok Heinäsaaret, ki se dviga nedaleč od japonske obale, je med nešteti otoki Severnega Lednega morja nesporno najzanimivejši. L. 1923. ga je finska vlada proglasila za naravni park, in sicer zato, da bi se njegova pokrajinska podoba in njegov ptičji svet ohranila za vse čase v svoji prvotnosti.

Heinäsaaret je za naravoslovca, zlasti pa za morfologa, botanika in zoologa nad vse hvalježno področje raziskovanja. Kakor severna skandinavska obala spada tudi ta otok med ozemlja, ki so ležala v ledeni dobi pod več sto do tisoč metrov debelo plastjo ledu. Pod silnim pritiskom teget lednega oklepa so se poglobila v globino, od kar pa je ledovje izginilo, se ta ozemlja počasi spet dvigajo in med njimi tudi Heinäsaaret. Nikjer si ni mogoče tega dvigovanja bolje predstavljati nego ob tem otoku. Podobno je velikemu ščitu, ki se pojavlja počasi iz morja. Njegova najvišja točka leži danes 22 m nad morskno gladino.

Ker ima otok zavoljo svoje daljne severne lege ostro in neprizno podnebje, na njem seveda ne rasejo drevesa, namesto tega pa ga pokriva izredno bogatna ruša, ki bi je v tem mrzlem pasu ne smatral več za mogočo. Cvetlice, trave in zeli zrastejo pod vplivom sonca, ki v poletnem času neprestano sije, pogostoma za moza visoko. Mogočne kresnice sočne kaluznice, dišeči skalni klinčki, bogatna kislica, svetlo zelena praprost, temno jerebičje in druge rastline sestavljajo na raznih mestih takšno goščavo, da se v nji lahko skrriješ.

Na drugih mestih pokriva svetlo rdeča močvirna robida široke predele otoka in barvna igra postane posebno krasna, če razprostrejo med njo poedine praprosti svoje nežne pahljače. Na manj ugodnih tleh je otok prekrit z gostim mahovjem, v katerega se človekova noga globoko vdira.

Listi arktične robide so sivi, listom naših jagod, plodovi pa imajo velikost malin. Močvirna robida je sprva rdeča, potem postane temno rdeča, na zadnje svetlo rumena. Šele tedaj dozori in nje trpki okus Finci zelo cenijo. Otočani, ki jih je vsega skupaj kakšnih dvesto, nabirajo te jagode, jih vkuhavajo in prodajajo na Finsko.

Na tem majhnem kosu zemlje, ki ima površino kakšnih 4 štirjaških kilometrov,

živi tako številni rod ptic, da mu je danes že težko dobiti primer. Nad sto tisoč ptic uživa tukaj krasno svobodo, ki jo le poleti malo zmotijo redki obiskovalci.

Znani prirodoslovec dr. Otto Constantini, ki je bil med temi obiskovalci, poroča, da so že od daleč, ko so se otoku bližali, zaslišali na ladji glasno vrščanje ptic, ki jih je bil obisk zmotil v njihovem miru. Ko so stopili na otok, jih je sprejel hrup kakor na kakšnem sejmu. Galebi in morske lastovke so obletavale otok, divje in puhaste race so se kopale v živahnih hripanjem v vodi, a z velikega ribnika v sredini otoka je prihajalo kričanje, ki je bilo dobesedno podobno močjemu mlajkanju.

Približali so se temu jezero, ki obdaja njegovo vodno ploščino visoke rastline in zeli. Ptice so plahutale v gostih tropih v zraku, zapuščale so svoja gnezda in se oglašale pri tem s stralovitimi zlobudranjem, ki so se mu pridruževale ostale ptice v zraku. Slišati je bilo kakor svečan protest, da jih prihajajo ljudje v njihovem udobnem miru motiti. Od časa do časa je

kakšna ptica nepričakovano zletela iz gošče in švignila komaj pol metra nad glavami ljudi, tako da so se zdrznili. Bil je nedvoumen namig ptic, naj ljudje to ozemlje čim prej zapustijo.

Med temi pticami je zanimiv in mogočen gospod papigaški ponir. Leti komaj nekoliko metrov nad vodo in če se kakšna riba kdaj preveč približa njeni površini, jo zgrabi s svojim velikim, zapognjenim kljunom ter jo odnese s seboj. Ob velikem ribni ku imajo ti ponirki svoja bivališča, ki so jih izkopali s svojimi ostrimi kljuni v tla. Svet je tam okrog preprežen s pravim omrežjem podzemskih jam in rovov. luknje v tleh so ponekod tako na gosto posejane, da more človek le z največjo previdnostjo naprej.

Čim so obiskovalci zapustili jezero, so se ptice z zmagovalnimi kriki vrnile v gostih jatah. Vsi poskusi, da bi se mu neopazno približali, so bili zaman, kajti še preden so prišli v njegovo bližino, jih je opazil ptičji stražar in spravljal vse druge zval pokonci.

Skrivnostna Atlantida

Minilo je že štiri in dvajset stoletij, od kar je Platon opisal skrivnostno Atlantido, ki so jo v še danjših časih sile narave in ljudi zbrisale z zemeljskega površja. Od tedaj je ta skrivnost zbuja že nešteto zanimanje znanosti, ki je hotela na vsak način ugotoviti, da-li temeljijo Platonovi podatki samo na domišljiji ali pa tudi na stvarnosti. Mnogi raziskovalci so menili, da so sledove legendarne dežele odkrili v tem ali onem koncu zemeljske oble, v Ameriki ali na Kavkazu, na Grumantih ali v Južni Afriki, nihče pa si ni mogel misliti, da bi filozofski duh, kakršni je bil Platon, bajko o Atlantidi izumil brez stvarnih podlag. Bajka je živela še pred njim, so trdili, a v vsaki bajki je jedrce resnice.

Prof. Schulten, znani nemški hispanist, pa je sedaj po vsej priliki to skrivnost rešil. Pri izkopavanjih na Iberskem polotoku je odkril ostanke pradednega mesta Tarteza, ki je ležalo ob izlivu Gvadalkivira. V svoje presenečenje je Schulten ugotovil, da se je

položaj tega mesta, kakor tudi njegova podoba, v mnogem stremela s Platonovim opisom Atlantide. Grški prirodoslovec n. pr. pravi, da se je ozemlje Atlantide razprostiralo do Gadesa, današnjega Cadixa, a Tarteza je ležal malo oddaljen od Cadixa, severno od njega. Platon postavlja prestolnico Atlantide na neki otok — in Tarteza je bil v tistih časih res otoško mesto. Med prestolnico in obalo je bilo po Platonovih navedbah 50 stadijev razdalje, to je približno 9200 m, Tarteza pa je ležal v resnici kakšnih 10 km od obale. Tako bi bilo mogoče navesti še razne druge podatke, ki so med njimi nekateri res prepričljivi.

Skrivnostna Atlantida bi bila tedaj tisto bogato mesto Tarteza, ki so ga Kartaginci razdelali l. 530. pred našim štetjem. Njegov tragični konec je zbuja pozornost tedanjega sveta in so o njem zvedeli tudi Grki. Velikemu prirodoslovcu moramo biti hvaležni, da nam je pomagal s svojim podrobnim opisom rešiti zgodovinsko skrivnost več nego dve tisočletja pozneje.

Poetična ženitna ponudba

Ženitne ponudbe v japonskih časnikih so vse bolj poetične nego v evropskem časopisu. Lep primer za to nam daje oglaš, ki ga je objavil pred kratkim velik japonski dnevnik in ki pravi:

»Sem lepa ženska. Lasje mi obkrožajo čelo kakor meglen obsev. Moje telo je prožno kakor trstika v večernem vetriču. Obraz mi je zameten, slalek in sijalen kakor cvet. Imam potrebne čednosti, da bi mogla prehoditi trnjeva pota življenja z roko v roki svojega ljubega. Če bi srečala lepega moža, razboritega, bogatega, izobraženega in lepega vedenja, bi si štela v srečo postati njegova nevesta in deliti z njim ob koncu najinega življenja večni mir v grobu iz rožnatga mramorja.«

Izdajalski pepel

Neka mlada Amerikanka je bila zaročena z znanim kemikom, ki jo je nekega dne zapustil, ne da bi ji hotel povedati, zakaj je to storil. Mladenka je vložila tožbo in je zahtevala visoko odškodnino za razdrto zaroko. Obtoženec pa je sodnikom dokazal, da je neki drugi možki obiskoval njegovo bivšo zaročenko, kadar njega ni bilo zraven. To je ugotovil po cigaretnem pepelu. Iz pepelnice v stanovanju svoje zaročenke je kemik večkrat pobral pepel, ga kemično analiziral in ugotovil, da ne izvira od cigarete, kakršne kadi on sam. Ugotovil je celo znamko teh cigaret. Na podlagi svojih ugotovitev je dognal na zadnje tudi kadilca, s katerim ga je zaročenka varala. Sodišče se je prepričalo o resničnosti kemikovih navedb in je zahtevo po odškodnini zavrnilo.

Drobne zanimivosti

Nosilnost rastlinskega vlakna znaša 25 kg na kvadratni milimeter, nosilnost kovnega železa je 13, jekla pa 24 kg.

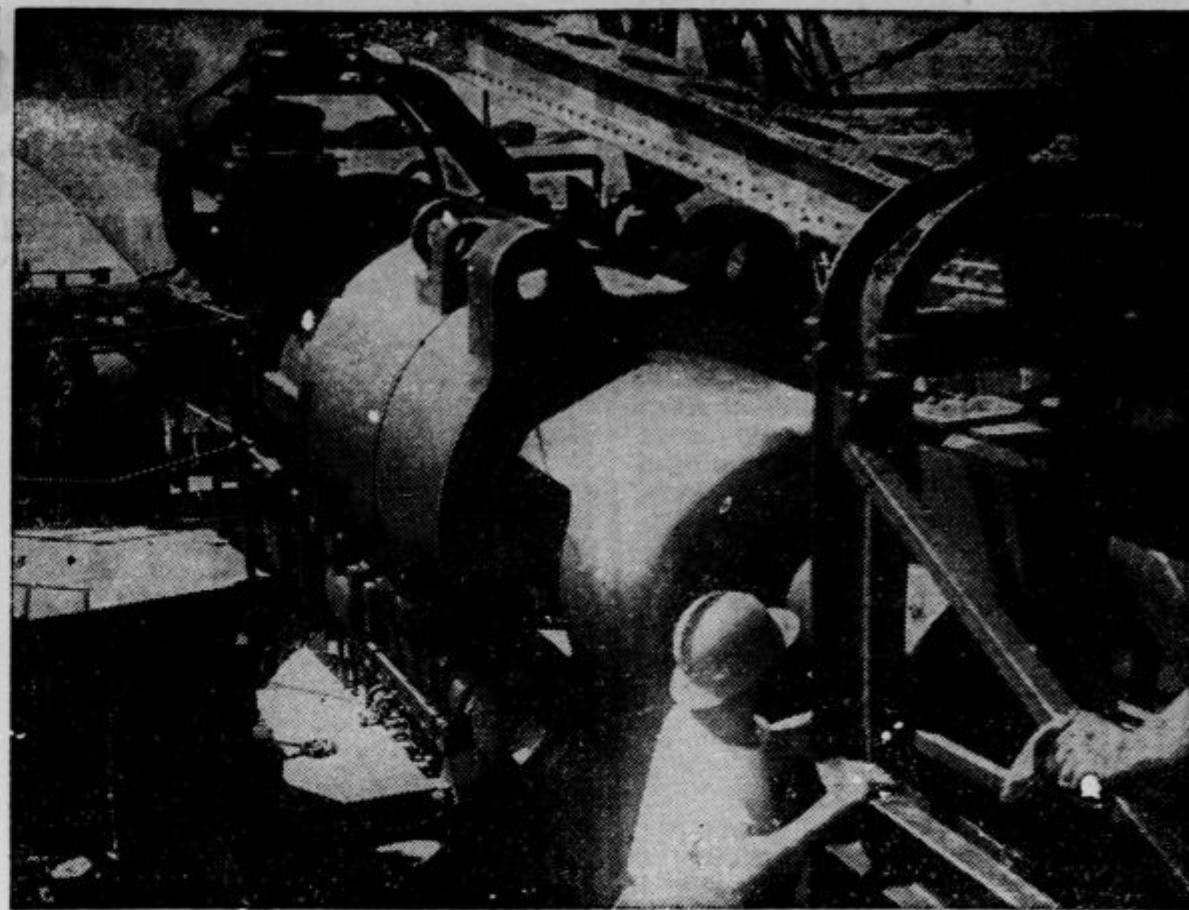
Samo tretjina človeštva je z nožem in vilicami, druga tretjina daje prednost jedilni paličici, tretja tretjina pa ne pozna niti noža, niti vilic, niti jedilne paličice, temveč uporablja pri jedi — prste.

Najdaljša vojna novejšje zgodovine je bila 100-letna vojna med Francijo in Anglijo v srednjem veku, najkrajša pa šestdnevna vojna med Avstrijo in Sardinijo l. 1849.

lezzo, puzza kaže prav: m) Hüfner (z), buffone di corte Hoffnarr (f odveč), capetto, salsiccia carnioia Krainerwurst. Neopozornost ovaja istobesednica (homonim) Koller m konjska omotica in Koller n ovrtnik. Poleg avstrijske zabeležene Waage bi kazalo upoštevati še običajnejšo starorajshovsko Wage, kakor se je to zgodilo za: das (der) Schrapnell.

Nekatera tolmačenja bodo inostrancu, ki ne pozna podrobnosti razmer v Italiji, prepičala in nejasna: dubat (somalski vojak v ital. službi), littorina (elektromotorni vlak), sansepolcrista (prvotni fašist, po shajališču na trgu S. Sepolcro v Milanu). Kajpada najdeš mestoma opisavo: raviolo fleischgefülltes Suppengebäck; tu bi se prilagel še tehnični naziv, ki se menda glasi Schlickkrappen, izvor za idrijski žlikrof (petelinček, zvitek, cmokec). Težko pa gre, kadar ena ali druga govornica nima enotnega izraza, na pr. Zwölfender (dvanajsterak) cervo con le corna di dodici palchi.

Dvoje značilnosti pričujočega dela: najprej ozir na sramežljivost, nravnost in vero, da more priročnik tudi v duhovske zavode. Tako bi kdo zastopil iskal imena za oni del telesa, iz katerega si je v Infernu hudič naredil trobento. Na drugi strani pa zavestno pritegovanje novink, osobito za tehnične pridobitve. Dočim vsi starejši slovarji podajajo za ferragosto dan l. avgusta, stoji tukaj: velika gospojnica, kakor se je »ferra augusti« že po večini narečij premaknila v sredino velikega srpana. Čisto sodoben zvenk razodevajo: autobinda (oklopni voz), aviorimessa (hangar,

Težko topništvo kot zaščita italijanske obale

Ladja, ki se ne potopi

Nordijske dežele so med nevtralnimi deželami tiste, ki so doslej najbolj trpele za vojno pomorske vojne med veselami. Norveška je izgubila n. pr. 55 ladij in 325 mornarjev. Zato je umljivo, da so v takšnih pomorskih krogih zbudili izredno pozornost poskusi, ki jih je delal v zadnjem času švedski inženjer Sven Lundberg iz Lidingöja z novim reševalnim brodom, ki se ne more potopiti. Brod je ves iz avionala, zlitine ki je trda kakor jeklo, a lahka kakor aluminij. Nadomestil naj bi dosedanje, prilično primitivne reševalne čolne iz lesa, ki jih še imajo na tovornih parnikih.

Lundberg je zgradil pravi plavajoči ponton, ki je hermetično zaprt do okenc, ki rabijo za krmarjenje in linic za vesla. Ladja ima zelo visok krov in je tako stabilna, da se ne more prekucniti niti v najhujših valovih. Ima prostora za 24 oseb, tako da lahko sprejme vsa posadko običajnega tovornega parnika, ki ne presega 20 oseb. V nasprotnem primeru pa nosi parnik lahko dva ali več takšnih reševalnih pontonov s

seboj. Vsak ponton je pritrjen z vijaki na krov parnika in ga je mogoče sprostiti v nekoliko sekundah. Ima dvojno dno in v tem dvojnem dnu prostore za živež in pi-jace, dalje za akumulatore, ki jih potrebujejo za luč in za radijsko napravo, prostor za kuhinjo, ogrevalne naprave, motorček, ki poganja mali brod, signalizacijske zastave itd. V trenutku, ko se prične parnik iz tega ali drugega razloga potopljati, stopi posadka skozi okrogle odprtine, ki imajo premer krepkega moža, v notranjost reševalne ladje in odprtine se nato z loputami na vijake hermetično zaprejo. Ko so se vsi vkrcali, jim ni treba drugega, nego da počakajo, da se parnik potopi. V trenutku, ko doseže njegov krov vodno gladino, splava ponton sam na morje. Svojo pot nadaljuje potem s pomočjo vesel ali na posebno črpalno in brizgalno, ki dajous odpuščajo tlak v notranjosti in s af nego jo ima voda, ki teče iz nje. V primeru tako hudega viharja, da ne more ostati odprto niti eno okence ali lina, se zrak v notranjosti pontona obnavlja s posebno napravo.

V 18 mesecih izgubila 150 kg

Neki dr. Short iz Chicaga je sporočil, da mu je uspelo v 18 mesecih znižati težo neke pacientke od 240 kg na 90 kg. Že v prvih štirih mesecih je po njegovem prizadevanju izgubila 55 kg, po osmih mesecih 104 kg, po dvanajstih mesecih zbiravljena pa 134 kg. V nadaljnjih 6 mesecih se je zdravniku posrečilo, da jo je rešil še 16 kg, tako da tehta danes samo še 90 kg. Dr. Short upa, da ji bo tudi to številko še znižal, in pravi, da je mogoče s smoteno dieto odpraviti vsako vrsto abnormalne debelosti.

Najstarejše drevo

Neki švedski prirodoslovec je priredil anketo, da ugotovi najstarejše in največje drevo na zemlji. Sedaj objavlja odgovore, ki jih je prejel in iz teh odgovorov je razvidno, da rase to drevo v narodnem parku v Kaliforniji. Gre za iglavce, ki je pogal v višini 2000 m. Zrasel je v višino 140 m, njegovo deblo ima ob vznožju enajst metrov premera. Samo to deblo tehta 7655 ton, njegova prostornina znaša 5065 kubnih metrov. Če bi ga hoteli podreti in odpeljati, bi potrebovali nič manj nego 85 vagonov.

Vojna ovira promet v Sueškem prekopu

Kakor poročajo iz dobro poučenega vojaškega vira v Berlinu, so srđiti letalski napadi na naprave v Sueškem prekopu v zadnjih časih povzročili toliko škode, da je postal promet skozi ta prekop zelo težaven. Zdi se, da so bombe zadele pregrade in da se je kakšna ladja v prekopu potopila. V mesecih juniju, juliju in avgustu je bil prekop vsega skupaj samo dvajset dni odprt prometu.

RAZLIKOVANJE

Znani igralec Girardi je srečal znanca: »Kaj pa dela Frinc, naš ljubi prijatelj?« »Sedi v zaporu!«

»Nikar se ne šali! Kaj pa je revež nakadil? Saj je bil videti popolnoma neškodljiv!«

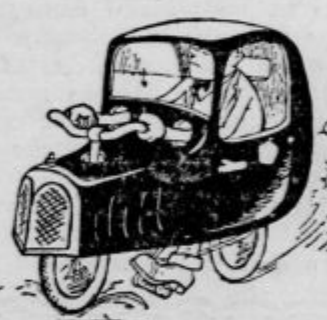
»V napadu blaznosti je ukradel obleko.« Girardi se je ogorčil: »Prav mu je! Mar bi bil obleko kupil in enostavno — ne plačal, kakor moram jaz to večkrat napraviti!«

A NEKDOTA

Sloviti francoski zdravnik Orfila je bil nekoč povabljen kot izvedenec na neko sodno razpravo. Predsednik sodnega dvora, ki Orfila je iz tega ali onega razloga ni maral, ga je hotel malo uščipniti in mu je postavil vprašanje, koliko arzenika je treba, da umori muho. Orfila se ni dal spraviti iz ravnotežja. Odgovoril je: »Tega vam ne morem natančno povedati. Če mi pa navedete, koliko je muha stara, dali ima mnogo ali malo temperamenta, dali je samski ali poročena in kakšne življenjske navade ima, vam bom lahko odgovoril. Prosim, da mi do prihodnjice podaste točne navedbe o tem.«

Predsednik se je ugriznil v ustnice, Orfila pa ni nikoli več ščipal s podobnimi vprašanji.

VSAK DAN ENA

1941
Jaka Smodlaka na noben način ne more vztrajati brez avtomobila!

Pogled v svet

Kulturni pregled

Najnovejši nemško-italijanski ter italijansko-nemški besednjak

Pri zdencu ograjencu »Hipokrene« v Ti-volskem gaju sta se v hladu razgrela bodoča dantostolova zaradi slovnice. »Liter vina, da se pravi: il fonte!« se zakolne plešasti Janko Stanič. »Liter lozica, da se reče: la fonte!« zabije svoj goj golšasti Stanko Janič. Mene vzameta za razsodnika. Odprem akademski pravopis: »Bertoni & Ugolini, Prontuario 1939, navajata moza; žensko pa imata prof. Constante Lazzioli & Giuseppe Nemi, Novissimo dizionario, ed. G. Vannini, Brescia 1941, s. 1750 velike osmerke.« Dobivši dve stavi, smo posušili 2 litra trnega soka.

V svoji črni duši pa sedaj snujem in ku-jem, kako bi pravdarska trnoglavca nesumljivo zavedel v slične spore glede takih samostalnikov: cavalcavia, coma, comma, crisma, crocevia, iota, moca, rovere, itd. To bi ga se srebali! Kajti navedena vira se zopet ne strinjata o spolu teh Herkulov s preslico v roki.

Iskaje pezdirjev v očesu svojega brata — s poskušnjo na preskok ali z »zapičkom« — sem opazil nadalje, da se pri obeh dvo-jicah slovarnikov poudar ponekod ne kri-je. B & U na priliko modrujeta po svoje: adamantino, atrabile, cistifellia, colofonia, scorbuto, Siām, itd. Možaka poleg tega zaznamenujeta florentinsko in rimsko iz-

reko. Druga skupina piscev (L & N) sta se izjavila samo za florentinsko, vendar pa se jima tupatam ni obnesla: azzurgnolo, capestro, Cesare, elsa, erpice, scimpanzé, itd. Je mar imel tiskarski škrtatelj svoje prste vmes? Mestoma je znak odpadel: cafarnao, Sansone... ali pa se je sfižil v nepravno smer: erompere, faggetta, fanese. Tudi označitev spola enkrat manjka: errata-corrige! Osamljen stoji primer: prevrtnene vrstice: aufschwaben, kar pa mogoče pozoruje drzno kretnjo sodobnega strmo-glavca.

To je neznatna bera nedostatkov iz za-jetnega slovarja, ki z obilnimi zgledi in rečenicami prinaša toliko gradiva iz slovniškega področja, zlasti iz skladnje. Pri vsej njegovi popolnosti utegne tujece pogrešiti pri glagolu naznačitev sedanjih oblik, kjer se pogosto nudijo tri možnosti abbonare (uò), aborreire (sco, aborro), acce-care (iè), abominare (ò), moccicare (ó). Kdor ne štedi prostora, naj loči istopisnice raznega poretka: affettare (é) na kose rez-at (koren: offa, offetta) in affettare (è) od affectus. Latinizem cultura naj se po B & U prihrani za duhovno prosveto, si-cer pa velja (bachì, seri-) coltura.

Tiskarski nagajavec je pustil zares kaj malo sledov? Gestank n (pod gesli fetore,

klonica za letala), parastatale (poldržavni, samoupravni), Zeituileaufnahme (fotogra-fia con tempo rallentato)... Seveda ne smete misliti, da se moderna stran ne bi dala izpopolniti. Tako sem zaman stikal za pojmi: Zeitraffer, Sondergymnastik, Rammflug, Gleichschaltung (sousmeritev, istosmernost, vistsmerjenje, izenačenje so na pr. v Babilonu ob Seinu kušali takole podomati: assimilation, mise au pas, orien-tation à sens unique, synchronisation); potem aerotransportareapòlde (človek brez državljanstva, rabljeno na lepakih v Ljubljanski pokrajini), carrista (tankovec, tan-ka, vojak v tanku), ipopotratino (s konjsko vprego) idr. Mesecnik Documenti di Vita Italiana je v majski številki priobčil precej slik iz Ljubljanske pokrajine z ita-lijanskimi in nemškimi napismi. Vmes ome-nja značilni slovenski kozolec: palizzata per il prosciugamento di cereali e foraggi, Holzfabau. Pristni nemški izraz se glasi: (Getreide-, Garbenn-) Harfe, v Švici tudi Heuhiste. G. Androvič ima pod značko »kozolec«: crivello per il grano. Strokov-njak v tem področju, dr. A. Melik je v svoji razpravi Kozolec na Slovenskem nanizal nazive za skoro vse jezike, koder se drži ta gospodarska naprava. No, v Tes-sinu govoriijo Italijani, rescanna, od gla-gola re-sicare (sušilnik), francoski sodr-žavljani pa: réchaine. Rescanna sodi kar v bodoči besednjak, med tem ko je »chis-ne« iz casì Caruglia manj priporočljivo, kar je od Nemcev prevzeta slovenska »koza«.

Če pa kadaj zaduhamo naše ostrvje na po-lju ali vsaj Zupančičeve ostrnice v pe-

smih iz Loža, naj si fotografi poiščejo ita-lijanski naziv na podlagi nemških: Hein-ze, Hiefel, Hüfelstange, Kleereiter, Rok-ken. Androvič opisuje: piccolo tronco con rami mozzicati.

Uvodoma treš na najobičajnejše sodobne kratice (Kurzwort), katerih pravzor utege-ne biti Hapag, a v latinski humeristiki ca-daver (ca-ro, da-ta ver-mibus), tako Flak za Fliegerabwehrkanone, Mez za Mitteleu-ropa-Zeit, Pak za Panzerabwehrkanone. Se-le v pričujočem priročniku sem dognal, da acconitāl predstavlja: acciaio monetario italiano. Mnoge laške okrajšave so zabavale že pokojnega prof. Nyropa, našega dr. P. Brežnjaka in mičejo S. Bunca, pridnega zbi-ralca svetovnih kratice. Pri sigli Coni (co-mitato olimpionico nazionale italiano) pri-pomnim, da sem te dni videl omoč, kjer stoji: olimpic! Ob koncu pa te čaka dvo-jezično trgovsko imenstvo in nepravilni glagoli.

Pri velikem, vestno sestavljenem učilu, odličnem po preglednosti, je sodeloval mar-jlivi pisec ital. in slovenskih učbenikov, dr. Josip Nemi, germanist, a ne German, ka-kor sem pri eni prejšnjih ocen pomotoma namignil. Naš rojak Nemi-Nemec je eno leto prebil na Aleksandrovem vseučilišču v Ljubljani.

Kljub povprečnosti papirja je cena ve-zanemu izdumu 65 Lir dovolj nizka.

Žepnon izdajo tega slovarja sem pa le bežno pregledal pred nekaj meseci.

Anton Debeljak.

Kronika

Dan s začne izhajati naš novi roman „Hvala lepa, gospod Moto“

* **Kralj in cesar obiskal tovarno celuloze.** Pred nekaj dnevi se je Kralj in Cesar podal v Madonna dell'Olimpo pri Cuneu, kjer si ogledal tovarno celuloze (Cellulosa d'Italia). Vladaletar so spremljali akademik Giordani, senator Burgo in predstavniki lokalnih oblasti. Visoki gost se je živo zanimal za tovarniške naprave.

* **Drzni podvigi Piemontske princeze v Alpah.** Piemontska princeza Marija je izkoristila lepe dni v začetku septembra in se je povzpela na visoke vrhove Mont Blanca. Najprej je šla čez ledenik Brenvia v spremstvu akademika Dainelli, nato pa se je 1. septembra podala na 3371 m visoki vrh Gigante. Naporno plezanje je izvršila tekom dneva in se je pred nočjo povrnila na izhodišče. Dne 3. septembra se je vzvišena gospa v spremstvu dvorne dame in grofa Spallettija povzpela do kočice Gamba in je še istega dne dosegla 3221 m visoki vrh Joseph Croux. V koči Gamba je vzvišena gospa prenočila, naslednji dan pa se je odpravil na novo turo v dve uri in je prehodila ledenik Freney, ki je najtežje pristopen v Mont Blancu, nakar se je povzpela na vrh Chasseur in se spustila po greben na Pico Gamba in po strmi soteski v nizino. Po kratkem postaniku se je princeza podala na Burtonod po ploščah in globelih, ki vodijo v dolino Veny. Končno se je vzvišena gospa podala v muzej v pristodnem razgovoru z izkušenimi gorskimi vodniki.

* **Minister Bottai odlikovan.** Minister Eksk. Bottai je bil odlikovan s srebrno kolajno za vojaške zasluge. Odlikovanje je prejel za izredno junastvo v Epiru in za junaka dejanja, ki jih je izvršil svoje dni v Abesiniji.

* **Visoko nemško odlikovanje Italijanskega poslanika v Zagrebu.** Nemški poslanik v Zagrebu G. Kasche je prejel čestitke izročil Kraljevinu Italijanskemu poslaniku Cassertanu red Nemškega orla, s katerim ga je odlikoval vodja Adolf Hitler v priznanje zasluge pri tovarniškem sodelovanju Fašistične in narodno-socialistične stranke, ko je bil G. Cassertano kabinetni šef Fašistične Stranke v Rimu. Nemški poslanik je priredil svečan sprejem, k kateremu so bili povabljeni hrvaški zunanji minister Dr. Lorković z namestnikom Dr. Vrančevićem, vsi poslaniki ter generali Coselschi, Oxlila in Gneise Horstenau. Ko je poslanik Kasche s prijateljskim nagovorom izročil odlikovanje, se je poslanik Cassertano toplo zahvalil in rekel: »Vedno se moramo skupaj boriti, da dosežemo visoke cilje: zmago in mir!«

* **Senator Da Como umrl.** V svojem gradu Lonato je v petek umrl senator Ugo Da Como, član skupščine v letih 1934, in 1935. Med prvo svetovno vojno je bil podtajnik fipane in državnega zaklada in pozneje tudi minister. Za senatorja je bil imenovan 1920., nakar se je ves posvetil zgodovinskim studijem in se v svojem gradu napravil eno najbogatejših knjižnic v Italiji. Spisal je več pravnih in gospodarsko socialnih knjig.

* **Japonski vseučiliščniki v Rimu.** V petek je dospela v Rimu skupina japonskih vseučiliščnikov ki imajo kulturni sestanek s svojimi italijanskimi tovariši. Gostje so izrazili željo, da bi se predvsem poklonili spominu pokojnega kapetana Bruna Mussolinija in so se podali vsi skupaj v katedralo v Forliju. V soboto popoldne so se gostje podali v republiko San Marino. Japonske vseučiliščnike so sprejeli predstavniki lokalnih oblasti, nakar so se poklonili spominu neznanega junaka.

* **Zagrebski velesejem** se je pričel v soboto s svečano otvoritvijo, h kateri so se zbrali številni gostje, celotna hrvaška vlada, diplomatski zbor, generaliteta skupno z nemškim generalom in šefom italijanske vojaške misije, predstavniki ustaškega pokreta, nemško narodnostno vodstvo in mnogi predstavniki domačega in tujega gospodarskega življenja. Pozdravne besede je izpregovoril predsednik velesejma Rudolf Erber, nato pa je govoril maršal Kvaternik, ki je rekel, da to ni 35., marveč 1. zagrebski velesejem. Nadalje je rekel v otvoritvenem govoru, da prireditve ni samo gospodarska, marveč tudi kulturna smotra. Na koncu se je zahvalil nemškemu in italijanskemu poslaniku za sodelovanje. Nato so si vsi povabljeni ogledali zanimivo razstavo.

* **Zagradčani v Ljubljano.** Prve dni prihodnjega meseca bo priredil dopolavoro iz Zagrad na Goriškem izlet v Ljubljano. Izletniki si bodo ogledali tudi ljubljanski velesejem.

* **Umetnostna razstava v Milanu.** Dne 7. t. m. je bila v Milanu otvorjena IV. umetnostna razstava dopolavoristov milanske pokrajine. Na razstavi sodelujejo znani slikarji, kiparji in keramiki. Posebna komisija je pregledala razstavljena dela in je podelila nagrade naslednjim umetnikom: Giorgiu Grandiu za sliko »Stara mati«, Massimu Rossiju za kip »Mladi zamorec« in Raimundu Galdinju za dela »Fašizem pobija boljševizem« ter končno keramiku Albi Appiani »Podstavek«. Razdeljenih je bilo še nekaj nagrad. Za razstavo vlada veliko zanimanje.

* **Potres v južnovzhodni Evropi.** Poročali smo, da je potresomer v Beogradu pretekle petek zjutraj zabeležil potresne sunke, katerih središče je bilo oddaljeno nekaj 300 km od Beograda. Kakor povedo naknadna poročila, so potresni sunki * **Presenečena zakonca.** Nek zakonski par v Genovi ima okrog svoje hiše prijazne vrtnice. Mož je nekega dne posejal del vrta z neko vrsto solate, ker je vedel, da je to ženina najljubša jed. Žena pa, pridna domača gospodinja, je živila v skrbi za moža in je posejala na istem mestu zelje. Oba sta namreč hotela eden drugega presenetiti. Mož je od časa do časa nadziral rast solate, žena pa zelja. In da bi seme čim bolj pognalo, je mož skrbno čistil vse, kar je bilo okrog solate, žena pa je delala isto s svojim zeljem. Kako se je stvar končala, gotovo veste vsi.

* **Otroka je rešil in sam utonil.** 27letni Jožef Migli iz Piacenze, se je podal s kolegom na obalo reke Pada, da bi naučil svežega zraka. Ko je dospel do kraja Piattella, je zaslišal obupne klice na pomoč nekega 16letnega fanta, ki se je potapljaj sredi reke. Migli je brez pomisleka skočil kar obločen v valove, odplaval do potapljajočega in ga z velikim naporom potegnil do čolna, s katerim so medtem prihiteli njemu na pomoč. V hipu pa, ko se je rešitelj

oprijel čolna, mu je postalo slabo in je izginil pod vodo, ki je na tistem mestu še posebno nevarna. Truplo Miglia še niso našli, rešeni fant pa je ostal pri življenju. spet obiskali rumunsko prestolnico Bukarešto. V teku zadnjih dni je bilo več takih potresnih sunkov v Bukarešti in okolici, čutili pa so jih tudi v rumunskem Banatu. K sreči sunki niso napravili škode.

* **Milijon lir za nevrolški zavod.** Senator Peter Puricelli iz Lomnaga pri Milanu, predsednik nevrolškega zavoda »Viktor Emanuel III.« za vojne ranjence, je o priliki poroke svojega sina Franka in v spomin svoje umrle žene Antoniete, podelil milijon lir za izboljšanje imenovanega zavoda. Plemenito dejanje grofa Puricellia ni osamljeno.

* **Novi načini jadranskega ribolova.** Zastopniki hrvaškega gospodarskega ministrstva in hrvaški ribiški strokovnjaki so se mudili v Crikvenici, da spoznajo sedanje stanje ribištva na Hrvaškem Primorju in da doženejo možnosti novega razvoja te važne prehranjevalne veje. Uvedene bodo čisto nove metode ribolova na Jadranu. Izvršeni bodo različni poizkusi, pri katerih bodo zvrstni ribiški strokovnjaki, ki bodo potem dali vsem hrvaškim ribičem na Jadranu nova navodila.

* **Deseti brat.** V milanski bolnišnici je pred nekaj dnevi povila svojega desetega sina 45letna Eleivra Cerutti iz Codogna. Vseh deset sinov z novorojencem je zdrav. Prav tako tudi srečna mati.

* **Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofor učni zavod.** Ljubljana, Domobranska cesta 15, za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši dnevno dopolne in popoldne. Informacije in nove ilustrirane prospekte daje ravnateljstvo osebno ali pisмено. Telefon 43-82. (—)

* **Milijon lir v dobrodelne namene.** Da bi počastili spomin svojega sina častnika-pilota Aleksandra, padlega v službi domovine, je baron Carlo Rossi iz Vicenze podelil mestnemu županu 900.000 lir za zgradbo velikega zavetišča in njegovo oskrbo odnoso za povečavo in oskrbovanje kakšnega obstoječega podobnega zavoda. Poleg tega velikega zneska je družina Rossi podelila v dobrodelne namene nadaljnjih 100.000 lir.

* **Nova civilna uprava v Subotici.** Zadnji čas je bilo v civilni upravi v Subotici nameščenih 453 madžarskih uradnikov, ki o že pričeli uradovati. Pred sedanjo vojno je bilo v Subotici 400 upravnih uradnikov. Kar je upokojencev, bodo prejeli pokojnino nakazano od madžarskega notranjega ministrstva.

* **Naseljevanje Bačke.** V Novem Sadu je madžarsko kmetijsko ministrstvo uredilo poseben urad, ki bo razdelil veleposestva, katera so bila za časa Jugoslavije razlašena. Od 123.000 oraloj jih je bilo doslej 53.000 oraloj že razdeljenih med Madžare iz Bukovine ter med družine padlih junakov. Zdjaj bodo razdelili še 38.000 oraloj med družine padlih, med invalide in med odlikovance, kakor tudi med povratnike in z otroki blagoslovljene madžarske družine.

* **Odprema Ljubo v Libijo.** Iz Rima poročajo, da morajo tvrdke, ki želijo odpisati svoje blago v Libijo, predložiti prošnjo za dovoljenje pri ministrstvu za italijansko Afriko. Prošnja mora biti opremljena z dvema izvodoma vsake skupine blaga, ki ima biti odpisano, in morajo vsebovati opis in navedbo teže blaga, navedbo tvrdke, ki blago pošilja in naslovljenja in naslov špedicije, kateri je blago zaupano.

* **Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofor učni zavod.** Ljubljana, Domobranska cesta 15, za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti se vrši dnevno dopolne in popoldne. Informacije in nove ilustrirane prospekte daje ravnateljstvo osebno ali pisмено. Telefon 43-82. (—)

Atelje BAZANELLA

LJUBLJANA, GAJEVA ULICA ŠT. 2

ZOPET REDNO DELA

IZ LJUBLJANE

Spet v dežju

V nedeljo je krasno poletno jutro obetalo najlepše vreme, toda že v teku dopoldneva so se začeli zbirati oblaki in sopolica ni obetala nič dobrega. Ljubljanci dovolj izkušeni po letosnjih vremenskih kapricah, so upravičeno sklepali, da bo proti večeru spet dež. Toda kakor nalašč so se oblaki spet razgrnili. Popoldne je bilo vetrovno, zvečer pa zelo lepo in prijetno.

Promet po Ljubljani je bil prav živahen, zlasti v popoldanskih urah, ko so prihiteli v Ljubljano tudi okoliščani, da obiščejo cerkve in opravijo verske pobožnosti v počaščenje Malega Šmarna na Rakovniku. Prihajali so z vlakci, na kolesih, peš na zapravljenih in na lojstrskih vozovih, da so meščani spet lahko z zanimanjem opazovali pestre skupine naših deželanov in poslušali njihova zanimiva narečja. V Zvezdi se je popoldne zbiralo ljudstvo h koncertu, ki ga je spet priredila vzorno marljiva grenadirska vojaška godba. Na imela poslušalcev samo v krogu Kongresnega trga, marveč prav mnogo tudi ljubljanskem Gradu, ki je bil to nedeljo spet dobro obiskan. Tam gori je pravi užitek poslušati godbo iz sredine mesta.

Sredi nočne tišine pa so se spet nakopičili oblaki in je začelo grmeti, kakor da smo kje v bližini fronte. Grmenje je zlasti po polnoči razsajalo vedno huje, široki bliski so prepežali nebo. Vendar se nevihta sama ni razbesnela nad Ljubljano, temveč na Notranjskem Na Dolenskem je v prvih jutrnjih urah lilo izdatneje kakor v Ljubljani, ni pa bilo tako hudega grmenja. Nekaj pred 5. uro je prenehalo deževati v Ljubljani in kmalu nato tudi na Dolenskem in na Notranjskem. Nebo pa je ostalo ves dan zamreženo. V teku ponedeljka je zdaj pa zdaj iznova rosilo. Ozračje se kljub dežju ni prehuo ohladilo. Živo srebro je zjutraj kazalo 15 stopinj C. Deževni presledek po vrsti lepih dni ne škoduje, vendar pa bo kmetovalcem in vinogradnikom hudo ustrezno, če čimprej spet posije sonce.

* **Delo na novi zatornici počiva.** Prva etapa pri delu na novi zatornici na Ljubljani pri Sv. Petru je zaključena. Doslej so dogradili glavni železobetonski opornik sredi struge in betonske stene na obeh bregovih. Delo ni bilo lahko kakor bi izgledalo na prvi pogled, zakaj temeljna konstrukcija jezua mora biti zelo močna in od-

porni, saj bo morala vzdržati ogromen pritisk. Druga etapa obsega vsa gradbena dela razen strojne opreme, ki bo dovršena v tretji etapi. Novi jez bo najmodrejšje vrste. Jezovna naprava bo imela dve odprtini široki po 12,45 m; vsaka odprtina dve zatornici. Večja zatornica bo segala do dna struge in je namenjena za pravilno dvigovanje vodostaja; manjša zatornica pa, ki bo stala nad večjo, bo služila zgolj za odtok nesnage, ki se zmerom nabira na površini rek ob jezovih. Obe zatornici skupaj bosta visoki 5,89 m. Za odpiranje in zapiranje jezua je predviden električni pogon in še pomožni ročni pogon za primer če bi se električna naprava pokvarila. Na desnem oporniku bo ribja steza, ki bo brez dvoma za ljubljano nekaj posebnega. Načrte za arhitektonski del jezua je napravil mestni gradbeni urad. Nova zatornica je velikega pomena za naše gospodarstvo, ker bo mnogo pripomogla k melioraciji Barja. Glavni odtok je namreč Ljubljana, ki ima v območju Barja nekaj pritokov. Voda mora imeti zmerom gotovo višino, ker se drugače bregovi rušijo in zaradi tega zastaja odtok vode. Gradnja novega jezua je za meščane Barjane velikega pomena.

* **Novi grobovi.** Za vedno je zapustila svoje ga. Hermina Stajerjeva, po rodu Besekova, soproga strojevodje državnih železnic v pokopju. Za njo žaluje soprog in dve hčeri. Pogreb pokojnice je bil v ponedeljek na pokopališče k Sv. Križu. — V visoki starosti 78 let je zatisnil oči zvaniknik dr. železnik v pok. g. Franjo Gašperin. Pogreb pokojnika je bil v ponedeljek na pokopališče k Sv. Križu. — V visoki starosti je umrl železniški uradnik v pok. g. Ivan Reitz. Pogreb blagega pokojnika je bil v ponedeljek na pokopališče k Sv. Križu. — V cvetu mladosti je premilij dijak VII. razreda I. dr. realne gimnazije v Ljubljani Gabriel Capuder. Zemске osanke bodo prepeljali iz kapelice sv. Petra na Zalah v sredo ob 16. k Sv. Križu. — Pokojnim blag spomin, svojem iskreno sožalje!

* **Cestna dela na Vrtači.** Prijazni mestni okraj Vrtača je brez dvoma najbolj urejen v Ljubljani. Vse ceste so moderno tlakovane, hodniki za pešce pa asfaltirani. Pred nedavnim je bila tu dograjena velika tronadstropna stanovanjska hiša in zdaj pravkar dovršujejo okolici primeren zid, ki bo oklepal vrtove okrog hiše. Vrtači pa posvečajo tudi primerno pozornost. Na kantariziranih cestah so se naredile številne razpoke, in prvi vrsti zaradi tega, ker je bil v zadnjem času velik del avtomobilskega prometa s Tržaške ceste usmerjen po Levstikovi ulici v središče mesta. Vse razpoke in podobne okvare so delavci mestne občine zalili s katranom, tako da so vse ceste spet ravne in gladke kakor prej.

* **Urejevanje Trnovca.** Trnov, mestni okraj med Ljubljano, Gradaščico in Kolesju, se počasi prenavlja. Na oglu Trnovske in Mandeljeve ulice je manjši trg, ki so ga pred nedavnim primerno uredili. Posadili so par dreves, napravili prijazne gredice in obrezali grmovje, ki obdaja sedanje hiše. V senco že precej košatih dreves pa so postavili udobno klop. V bližini pruskega mostu so pravkar dogradili lično stanovanjsko hišo.

* **Urad za registracijo biciklov v Ljubljani poziva one lastnike biciklov,** ki so svoja kolesa prijavili v mesecu juniju 1941, da pridejo po evidenčne tablice v Beethovnovo ulico št. 7 po naslednjem vrstnem redu: v torek, dne 9. sept. oni, ki so oddali prijavo: 3., 4., 5., 6. in 7. junija 1941; v sredo, dne 10. sept. oni, ki so oddali prijavo: 8., 10., 11., 13. in 14. junija 1941; v četrtek 11. sept. oni, ki so oddali prijavo: 16., 17., 18., 19. in 20. junija 1941; v petek, dne 12. sept. oni, ki so oddali prijavo: 21., 23., 24. in 25. junija 1941; v soboto, dne 13. sept. oni, ki so oddali prijavo: 26., 27., 28. in 30. junija 1941. Vsa-kočkrat od 9. do 12. ure in od 15. do 18. ure. S seboj pripeljejo bicikel ter prometno knjižico in 1 lro denarja.

* **Vrsta nesreč.** Šlehtna hči voznika cestne železnice Danica Čerčičeva se je z drugimi otroki igrala. Eden od njih ji je po nesreči vrge poleno v obraz in ji prebil nosno kost. Včerajšnjo nedeljo je bilo zopet precej žrtve neprevidnih kolezarjev. Med drugimi se je poškodovala 30letna služkinja iz Ljubljane Justa Jarčeva. Na Starem trgu je padla na tla in se potolkla po obrazu. Ziletna delavčeva žena Matilda Arharjeva ima nerodne poškodbe na desni nogi. Neznani kolezar jo je na cesti podrl, 40letni posestnik Jakob Sičnik iz Horjula je na vožnji proti Logu padel in se potolkel na roki in nogi. 16letni sin delavca Alojzij Planinšek iz Velikega Gabra je padel pod voz in dobil hude notranje poškodbe. V kemični tovarni se je pri delu ponesrečil 35letni delavec Ivan Vatovec. Zlomil si je desnico. Ponesrečenec se zdravljuje v ljubljanski bolnišnici.

* **Naznanite sobe!** Mestno poglavarstvo še vedno potrebuje več čednih opremljenih sob za nastanitev oficirjev in uradnikov ter tudi nekaj opremljenih stanovanj, zato pa prosimo našo gostoljubno javnost, naj lastniki takih sob ali stanovanj te prostore takoj naznanijo v mestnem glavnem vložišču v prtiličju leve hiše mestnega magistrata.

* **Izgulbi sem fotoaparati Kodak-Reitina na državni cesti od Stične skozi Višnjo goro do vasi Blate.** Prosim najditelja da ga vrne proti dobri nagradi na naslov Stane Predalič, Fignerjeva 12.

* **Dr. Drago Švajcar, zopet redno ordinira.** (—)

* **Italijansko na Trgovsko učilišče Robida, Ljubljana, Trnovska ulica št. 15.** Tečaj se prično začne 10. septembra, nadaljevalni pa 11. septembra. — Telefon št. 40-48. (—)

* **Veseli teater.** Torek, sredo, četrtek in petek. Gostovanje gospe Polonce Juhanove. Začetek ob 20. (—)

Iz Novega mesta

* **Najvišje dopustne cene v gostinskih obratih.** Te dni je okrajni civilni komisar g. dr. Griselli izdal za novomeški okraj maksimalni cenik, ki ureja cene v gostinskih obratih. Odslej veljajo za gostinske obrate naslednje cene: Predjed L 5, zakuhana juha, prikuhe in solata L 1,50, goveje meso 2,50, telečja pečenka 4 L, svinjska pečenka L 4,80. Perutnina pečena 7 L, rižota 3,50, guljaž 2 do 3 L, jetrca, ledvice, vampi 1,20 do 2,60, kransjka klobasa 3. Močnata jedila 2, menu 5,50, menu italijanski 7, bela kava 1,40, čaj z rumom ali citrono 1,70, mleko 0,80. Namizna vina 7,60, sortirana vina 9,10, pivo 1,50—2,60 in brizganec L 1. — V vseh gostinskih obratih so gostilničarji obvezani postreči gostom z menujem. Po teh cenah se morajo

strogo ravnati gostilničarji in gostje. Kdor bi plačeval po višjih cenah, ne dela škode samo sebi, temveč skupnosti in zapade isti kazni kakor tisti, ki zahteva prevelik dobiček. Nadzorstvo bo strogo.

* **Obvezna prijava brezposelnih.** Po »Zakonu o vspešnosti vsajenja« imajo vsi brezposelni prijaviti pri občini. Odslej bo posredoval vsako zaposlitev le občinski namestni urad in so tudi vsi delodajalci obvezani sprejemati vse delovne moči edino po njem. Prestopki bodo kaznovani.

* **Gradnja meščanske šole.** Pretekli teden je pričel ljubljanski stavbenik žilberna, ki je izlicital gradbena dela na porušeni in pogoreli novomeški meščanski in osnovni šoli, obnovljati šolo. Vsa dela se izvršujejo pod nadzorstvom novomeškega okrajnega tehničnega razdelka in je zaenkrat zdaj zaposleno še manjše število delavcev, ki izvršujejo očiščevalna dela. V teku tedna pa se bodo že začela vsa zidarska in železobetonska dela in bo zaposleno večje število delavstva. Kakor znano mora biti zgradba pod streho do konca novembra.

* **Brezplačni italijanski tečaj.** Italijanski tečaj družnice »Jutra« je moral biti zaradi prenavljanja del v gimnaziji prekinjen in se bo nadaljeval v torek 9. t. m. ob 20. v fizikalni dvorani realne gimnazije, na kar se opozarjajo vsi slušatelji 1. in 2. tečaja.

* **Brivnice so ob ponedeljkih zaprte.** V soboto smo objavili, da bodo odslej brivnice ob ponedeljkih zaprte, v primeru pa, da pade na torek kak zapovedni praznik, bodo odprte v ponedeljek, zaprte pa dan po prazniku. Brivsko-frizerski odsek novomeškega skupnega združenja obrtnikov nam sporoča, da bodo v poslednjem primeru brivnice zaprte na sam praznik in ne na dan po prazniku.

Z Gorenjskega Visokogorsko orožništvo na Gorenjskem

Šef nemške policije Himmler je odločil, da se bo orožništvo v visokogorskih področjih odslej imenovalo visokogorska žandarmerija. Posamezne orožniške postaje v takih področjih se poslej imenujejo žandarmerijske visokogorske stanice. Upoštevanje so samo one postaje, v katerih območju je patroliranje po visokogorskem področju nad 1.500 m nadmorske višine. Na takih postajah bodo odslej uslužbeni samo tisti orožniki, ki bodo izločani kot policijski gorski vodniki. Izločanje bo čisto posebno in bo tudi oprava čisto planinska. Na čepičah bodo nosili znak planinke.

Planinsko žandarmerijo dobijo tudi bohinjski okraj s triglaviškim področjem. Postaji bosta v Bohinjski Bistrici in v Bohinjski Srednji vasi. Njuno patroliranje seže v višavje med 1500 in 2800 m (Triglav nadmorske višine. Orožniki sodelujejo v zvezi z granicari. Njihova naloga je tudi oskrbovanje vojaških pokopališč. Po napornosti službe, pravijo nemški listi, ne zaostaja bohinjsko področje za tirolskim gorovjem in za Visokimi Turami.

* **20 občinskih gasilskih društev na Gorenjskem.** Kakor smo poročali, se gasilstvo na Gorenjskem povsod preureja po novem nemškem pravilniku. V društva se sprejema pripadniki mlajših letnikov, vendar lahko sodelujejo tudi starejši člani, ki so že doslej bili gasilci. Vežbe vodijo orožniki. Marsikdo bo nabavljeno novo gasilsko orodje. Zdjaj je bil za okrognega vodjo gasilstva v radovljiškem okrožju imenovan jeniški komisarji župan. Skupno s kranjskim okrožjem je zdaj na Gorenjskem 20 občinskih gasilskih društev. Vsaka občina ima več požarnih straž.

* **Kmetijsko gospodarstvo na Gorenjskem.** Z državnimi polporami je bilo za Gorenjsko naročenih 102 pluga, 4 sejalni stroji, 4 kopalci krompirja in 3 drugi kmetijski stroji. V Senčurju in Smledniku sta bila doslej urejena dva sila za krompir, nadaljnjih 13 silov pa še urejajo. Kmetje potrebujejo za prihodnje leto ceneno umetno gnojilo. V prihodnjem letu bodo na Gorenjskem posvečali posebno pozornost vrtnarstvu.

Iz Spodnje Stajerske

* **Poroka.** V Gradcu sta se poročila trgovec Kurt Kern iz Maribora in gdnca Pavla Kührarjeva, hči znanega mariborskega veletrgovca. Za priči sta bila industrijec Fr. Kolmann st. in veletrgovca Alojz Kührar.

* **Menjava državljanstva.** V smislu nove navedbe šefa civilne uprave na Spodnjem Stajerskem se morajo zglasti pri županij, kjer prebivajo, vse tiste osebe, ki so zadnja leta izgubile svoje nemško, avstrijsko, češkoslovaško ali poljsko državljanstvo, ker so sprejele jugoslovansko ali kako drugo državljanstvo. Prijavitelj se mora do 15. septembra.

* **Terjatve do društev.** Kakor objavlja Komisar za društva, organizacije in zveze na Spodnjem Stajerskem, je treba vse terjatve do društev, zvez, ustanov in fondov ter do drugih organizacij prijaviti najpozneje do 15. septembra pri Komisariatu v Mariboru, Wietandova ulica 11.

* **Mariborsko gledališče.** Za upravnika mariborskega gledališča je imenovan Robert Falzari, ki je svoj čas dovršil kadetnico v Mariboru, potem pa je pristopil k gledališču kot baritonist. Kakor je izjavil sotrudniku mariborskega dnevnika, namera va v novi sezoni uprizoriti nekatere nemške klasične opere, potem dela nekaterih italijanskih mojstrov in nekaj novih oper. Bolje kakor opera bo zastopala opereta, predvsem s Straussom in Leharem.

* **Nesreče.** Nedelje od št. Iija je padel 19letni železničar Henrik Wurzingler iz Spilja z zavračne torovnega vagona. Zdrobil si je desno nogo v členku in je dobil tudi sicer hude poškodbe. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico. Tja so spravili tudi 48letnega kopalca vodnjakov Josipa Lešnika, ki je padel s kolesa in se močno potlomil. V mariborski kartonazni tovarni pa je padel 14letni vajenec Anton Gerkman iz Studencev tako nesrečno, da si je pretrsel možgane. V bolnišnici mu upajo rešiti življenje.

* **Hudo ponesrečena kolezarja.** Pri mariborskem podjetju Weka uslužbeni tapetniški pomočnik Stanko Škrobar se je peljal s kolesom po Kopalški ulici proti Dravi. Nasprotni mu je pridrljal rotacijski strojni Mariborske tiskarne Viljem Prattes. Oba kolezarja sta po silnem zaletu trčila na tla in si poškodovale kolesi. Prattes je izgubil denarnico, ki jo kljub vsemu iskanju ni bilo mogoče več najti. Telesne poškodbe obeh ponesrečencev pa k sreči niso bile

hude. — V veletrgovini z železnino Pinter in Lenart je padla zasebna šarloti Kehringova po nesreči po krolnih stopnicah in se je hudo poškodovala. Tudi njo so prepeljali v bolnišnico.

Iz Hrvatske

Delovanje Hrvatske akademije znanosti in umetnosti

Zagreb, 8. septembra
Statut hrvatske Akademije znanosti in umetnosti je potrjen. Akademija je javna ustanova, ki je pod posebno zaščito države. Njena naloga je, samostojno raziskovati in vsestransko pospeševati vede in umetnost s posebnim upoštevanjem hrvatske narodne svojine.

Hrvatska Akademija znanosti in umetnosti ima 4 oddelke: zgodovinsko-jezikoslovnega, filozofsko-pravnega, matematično-prirodoslovnega in umetnostnega. Akademija lahko šteje največ 45 rednih članov, od tega jih odpade na zgodovinsko-jezikoslovni oddelki 12, na vsak ostali oddelki pa po 11. Najvišje število častnih članov znaša 16. Dopisnih članov pa je lahko toliko, kolikor določi akademija sama. Izvolitev prednika akademije obvelja šele tedaj, ko jo potrdi poglavnik.

Hrvatska Akademija znanosti in umetnosti je naslednica Jugoslovanske akademije, ki je bila ustanovljena po zaslugi škofa Josipa Jurija Strossmayerja v letu 1866. je od leta 1880. ima na Zrinjevcu svojo palačo, ki je v slogu italijanske renesance Zagrebu v okras. Kakor znano, je poglavnik letos 12. julija izdal posebno zakonsko odredbo, s katero se je prejšnja Jugoslovanska akademija prekrstila v Hrvatsko akademijo znanosti in umetnosti.

* **Hrvatski konzulat v Gradcu je na delu.** Kakor smo poročali, je Nezavisna država Hrvatska uredila konzulat tudi v Gradcu. Za konzula je postavljen g. dr. Tomo Turato. Novi konzulat je začel uradovati t. r. 8. septembra in ima svoje prostore v Hammerlingasse 6.

* **Dr. Nikola Minkov v Zagrebu.** V sredo je prisel v Zagreb dr. Nikola Minkov, bolgarski narodni poslanec in predsednik zakonodajnega odbora narodnega saborja. V Zagrebu ostane več dni. Obiskal bo hrvatske društvene ustanove kakor tudi središčno delavskega zavarovanja, Delavsko zbornico, Pokojniški zavod za zasebne nameščenice, glavno upravo za posredovanje dela in društvo »Merkur«. Dr. Minkov je eden izmed najbolj znanih družstvenih javnih delavcev v Bolgariji.

* **Zagrebska opera v novi sezoni.** Novi repertoar zagrebske državne opere je bil te dni objavljen. Wagner bo zastopal z »Lečnim Holandcem« in z »Mojsiji pevci«, Richard Strauss s »Kavalirjem z rož«, Mozartove svečanosti bodo opravljene z izvajanjem »Requijem« in »Caroline plačal«, ki jo bo pripravil neki nemški režiser kot gost. Prvič bo v Zagrebu uprizorjena Suttermeisterova glasbena drama »Romeo in Julija« ki je doživela krstno predstavo v Draždanju. Operetni repertoar navaja imena Zeller, Mücke in Suppe. Premiero bo doživela Pepekova dunajska opereta »Cesarčin jezelec«. Izmed čemačih del bodo uprizorjene naslednje opere: Gotovčeva »Morana«, Odakova »Dorica plešer ter (v premieri) Papandopolova »Sončna cvetka«, Zajčeva »Viteška ljubezen« in širolov »Mladi gospod«.

* **Znamke v korist hrvatskega Rdečega križa.** V kratkem izidejo dobrodelne znamke s posebnim dodatkom v korist hrvaškega RK. Izšle bodo v vrednosti 1,50 plus 1,50,

SPORT

Med najboljšimi atleti

Po prvem dnevu prvenstva SLAZ vodi Planina s 119 pred Ilirijo s 87 točkami. Nov rekord v teku na 800 m (1:57.4)

Ljubljana, 8. septembra Velik delež za izpolnitev letošnjih sportnih terminov imajo naši atleti, ki so od junija dalje izvedli dolgo vrsto prav uspešnih nastopov, včeraj pa so se zbrali na najvažnejšega, in sicer na tekmovalno pokrajinsko prvenstvo moštev in posameznikov. Razmere so žal nanesle tako, da baš na tej prireditvi, razdeljeni zaradi obilnega sporeda kar na dva dneva, niso nastopili polnoštevilno, ker je lahkoatletična sekcija ZSK Hermesa glede na sklep SLAZ o združitvi tekmovalcev za moštva in posameznike poslala svoje atlete namesto na teren med publiko, tako da sta bili v konkurenci samo Planina in Ilirija, kot tretji klub pa je nadvse hvalevredno, toda brez neposrednega stika z najboljšimi, 9 svojimi atleti sodeloval tudi novomeški Elan. Kljub odsotnosti šiskarjev je bilo včeraj še zmerom na raznih starih do 90 atletov, kar pomeni, da so tekališča v sedanjih časih spet postala priljubljena zbirališča sportne mladine.

Mnogo publike, mnogo sodnikov

Stadion ob Tyrševi cesti je bil včeraj nenavadno živahen, ne samo vsenaokrog po stopniščih, kjer se je zbralo nekaj sto gledalcev, temveč tudi na sedežih sodniškega zbora, ki je bil to pot zastopal kakor že dolgo ne. Onim maloštevilnim »žrtvam« vsake prireditve so danes prišli na pomoč mnogi atletski sodniki iz dobrih starih časov, toda kljub temu sodniški zbor le ni bil čisto kos svoji nalogi. V največjo zadrego ga je spravil tek na 5000 m, kjer je »povedal« napovedovalec krogov, tako da je bilo prvih 9 disciplin za točke pod streho s samo četrtino zamudo. Prireditve je pritegnila tudi mnoge predstavnike našega spornega življenja, med drugimi zaupnika CONI-a g. comm. Burattija, predsednika Slov. sportne zveze dr. Pavlina, predsednika SLAZ dr. Lapajeta in še druge, razglaševalca je nadomestil zvočnik iz avtomobila Dopolavora, ki ga je iz prijaznosti preskrbel zaupnik CONI-a.

En rekord, sicer povprečni izidi

Včerajšnji spored je obsegal 9 finalnih tečajev, od katerih so bili samo eno — in sicer v teku na 200 m — potrebni predteki. Med njimi je šest prvih mest zasledila Planina, tri pa so ostale Iliriji, medtem ko so se morali marljivci Novomeščani zadovoljiti z dvema zadnjima mestoma, in sicer v skoku v višino in v stafeti na 4x100 m. V splošnem včeraj doseženi rezultati niso šli preko povprečnosti, česar je mogoče pripisati nepopolni konkurenci v veliki meri krivo tudi pozno jesensko vreme. Razen tega je ves čas pihal tudi precej močan veter, ki je kaj kmalu pomagal ohladiti ozračje pod temperaturo, ki so najbolj primerne za atletsko. Tako je prišlo, da so številni tekmovalci ostali pod običajno formo in je prekosil samega sebe in vse druge samo Zmagoslavje v teku na 800 m, kjer je s časom 1:57.4 izboljšal sedaj veljavni slo-

venski rekord za 1.5 sekunde; pogled v tabelo najboljših desetih v Italiji nam je pokazal, da bi bil prišel na 8. mesto za Lanzijem. Pri vseh ostalih novih in prvih prvakih ljubljanske pokrajine nimamo zabeležiti nič presenetljivega. V skoku v višino je bil prvi Ilirijan Milanović z 1.70 m, v klaviru njegov klubski tovariš ing. Stepišnik z 49.18 in v metu krogle tudi on z 12.16 m. Šest mest prvakov, ki jih ima Planina, so priborili: Košir na 800 m z novim rekordom, Skušek na 400 m z zaprekami z 58.8, Lušický na 200 m z 23.8 (edini pod 24 sek.), Lončarič v skoku v daljavo s 6.19 m, Kien na 5000 m (po slabem številu krogov) s 16:14 $\frac{1}{2}$ in v stafeti 4x100 m s 45.1.

Prvih šest mest v vsaki disciplini je prišlo obenem v postev za oceno po moštvi; pri tej je Planina nabrala po prvem dnevu 119, Ilirija 87, Elan pa 3 točke.

Imena s številkami

Tek na 800 m: 1. Košir (Pi) 1:57.4, 2. Oberšek (I) 2:01, 3. Magušar (I) 2:04.8, 4. Jovan (Pi) 2:09.3, 5. Zupan (Pi) 2:09.3. Točke: Planina 11, Ilirija 9. Skok v višino: 1. Milanović (I) 1.70, 2. Lužnik (Pi) 1.65, 3. Omanen (Pi) 1.65, 4. Pribovšek (I) 1.55, 5. Skebe (Pi) 1.55, 6. Hočevar (El) 1.55. Točke: Planina 22, Ilirija 18, Elan 1. Tek na 400 m z zaprekami: 1. Skušek (Pi) 58.8, 2. Kraner (Pi) 1:01.2, 3. Plešničar (I) 1:01.5, 4. Oberšek (I) 1:04, 5. Pohar (I) 1:06, 6. Kompare (Pi). Točke: Planina 34, Ilirija 27, Elan 1. Tek na 200 m: 1. Lušický (Pi) 23.8, 2. Bratož (Pi) 24.2, 3. Krenčič (I) 24.3, 4. Smolej (Pi) 24.8, 5. Sodnik (I) 24.9, 6. Mencinger (I) 25.0. Točke: Planina 48, Ilirija 34, Elan 1. Met krogle: 1. inž. Stepišnik (I) 49.18, 2. Zupančič (I) 39.60, 3. Hlade (I) 38.95, 4. Bačnik (Pi) 35.20, 5. Jeglič (Pi) 34, 6. Vchar 31.85. Točke: Planina 53, Ilirija 50, Elan 1. Tek na 5000 m: 1. Kien (Pi) 16:14.2, 2. Glomar (I) 16:45, 3. Jan (I) 17:35.4, 5. Kocutar (Pi) 17:44.2, 5. Stana (I) 19:18.6, 6. Koritnik (Pi) 19:37. Točke: Planina 63, Ilirija 61, Elan 1. Skok v daljino: 1. Lončarič (Pi) 6.19, 2. Bačnik (Pi) 6.16, 3. Bratož (I) 6.15, 4. Nabernik (Pi) 5.96, 5. Smolej (Pi) 5.92, 6. Branislav (I) 5.86. Točke: Planina 83, Ilirija 62, Elan 1. Met krogle: 1. inž. Stepišnik (I) 12.16, 2. Merala (Pi) 11.95, 3. Hlade (I) 11.61, 4. Lužnik (Pi) 11.30, 5. Zupančič (I) 11.12, 6. Pribovšek (I) 10.86. Točke: Planina 91, Ilirija 75, Elan 1. Stafeta 4x100 m: 1. Planina I. 45.1, 2. Planina II. 46.0, 3. Ilirija I. 46.0, 4. Planina III. 46.4, 5. Ilirija II. 46.0. Točke: Planina 119, Ilirija 87, Elan 3. Na prireditve se bomo s tehnične strani še povrnili, ko bo končana, ugotovljamo pa že sedaj, da je mnogo izgubila na borbenosti, ker ni nastopil še tretji domači tekmeč, ki bi bil marsikje odločilno posegel v konkurenco ali pa vsaj prisilil predstavnike ostalih dveh taborov, da bi bili morali še vse drugače braniti svoje tako bolj ali manj že v naprej določene postavke. Tekmovalje se je nadaljevalo in končalo včeraj popoldne z drugim delom sporeda, ki je obsegal ostalih 9 tečajev prvenstvenega sporeda — v isti režiji in na istem prostoru. Razmerje sil je verjetno ostalo nespremenjeno, pa tudi sicer ne moremo pričakovati posebnih presenečenj.

Nepričakovani remis v Novem mestu

V nedeljo je v Novem mestu igralo proti Elanu kombinirano moštvo SK Ljubljane, ki je moglo proti agilnim Dolenjem doseči samo neobičajni remis s 5:5 (2:4)

Novo mesto, 8. septembra Na kandijskem stadionu je bila včeraj odigrana prijateljska tekma med novim dolenjskim prvako domaćim Elanom in prvako SNZ Ljubljano. Na igrišču se je zbralo okrog 2000 gledalcev, ki so bili zelo zadovoljni z igro domačega moštva. Elan je zelo dobro zaigral, posebno v prvem polčasu. Posamezni igralci sicer slabo obvladajo žogo, vendar je bila enajstotica dovolj homogena in je posebno napadalna vrsta z lahko preigravala ljubljansko obrambo in se tudi izkazala pred golom. V napadu se je izborna izkazala desna stran

napada z odličnim Smerdujem in Vovkom ter centrom Šmajdek, dočim je leva stran zatajila. Izredno slaba je bila krilarska vrsta, v kateri je edino ustrežal Knajter, ki pa je običajno popustil po odmoru. Najboljši del moštva je bila spet ožja obramba, kjer sta se posebno izkazala oboja branilca Murn in Košelev, katerima gre levji delež zasluge za doseženi remis. Tudi vratar Kalcit je posebno v drugem delu pokazal lepe sposobnosti. Ljubljanci so zaigrali izredno slabo pa tudi se igralci niso prav nič potrudili. Nič ni bilo videti elana in požrtvovalnosti.

Najslabši del moštva je bila krilarska vrsta in Udovč gotovo še ni dozorel nalogi srednjega krilca. Tudi oboja branilca sta bila izredno slaba ter nista pokazala nobenega čistega odbojnega udarca. V napadu je bil dober samo notranji trio, ki je pa pred golom preveč odlašal, dočim sta obe krilla zatajila, kar velja posebno za Starca, ki se še vedno »odlikuje« s svojo počasnostjo. Ljubljana je imela še to smolo, da je moral Lah zaradi stare bleisure že v 37. min. igre zapustiti igrišče in ga je zelo slabo zamenjal Hassl.

Ljubljana je nastopila v spremenjeni postavi in sicer: Kriše, Puterle, Rupar, Pelicon, Udovč, Orel, Kroupa (Hassl), Bertonec, Smole, Lah (Kroupa), Starc, Elan pa z enajstotico Kalcit, Košelev, Murn, Strobl, Knajter, Magliša (Peric), Urbanija, Hočevar, Šmajdek, Smerdu, Vovk.

Ljubljana takoj prične s krepkimi napadi in izsilji že v 3. min. prosti strel na 16 m, vendar branilci čistijo. V 5. min. kot proti Lj., vendar nič. E. se ne more znajti in že v 7. min. doseže Kroupa po lepem centru Starca z glavo vodstvo za goste. 1:0. Dve minuti kasneje preda Lah lepo prejšnjo žogo s centra Pepčku, ki po višji z 10 m neubranljivo v 2:0. Čuti se še vedno premoči Lj., vendar prehajajo tudi domačini vedno pogosteje pred vrata gostov. Domačini se polagoma zberejo in v 31. min. lepo prodre Vovk in krasno centrira Smerduju, ki zniža s 6 m na 2:1. Že v naslednji minuti izenači Šmajdek z 12 m z neubranljivim strelom. Zdjaj so domači v premoči. V 36 minuti vratar gostov izpusti lahko streljano visoko žogo in že povisja Hočevar na 3:2. V 37. min. zamenja Hassl Laha, vendar ostane E. v premoči in v 42. min. Knajter sam strelija iz 16 m neubranljivo v gol in že vodijo domači s 4:2.

Po odmoru prevzame takoj pobudo Lj. ter jo obdrži do konca. Stalno se igra na domači polovici, vendar ljubljanski napad zastrelja najlepše prilike. Šele v 13. min. zmanjša Kroupa po krasnem centru z levega krila neubranljivo na 4:3. V 18. min. Pepček po krasnem predložu Hassla potrese z neubranljivo bombo še enkrat Elanovo mrežo. 4:4. Gostje še vedno napadajo in domačini ne pridejo preko sredine. V 26. min. lepa kombinacija gostov. Hassl poda Pepčku, ta lepo predloži prosto stoječemu Starcu, ki plasira in že vodijo gostje s 5:4. E. se nekoliko zbere in prične

s nevarnimi prodori in že v 26. po lepi kombinaciji Smerdu-Vovk-Šmajdek slednji izenači z lepim strelom. Lj. skuša s vsemi sredstvi doseči zmagoviti gol, vendar je domača obramba na mestu in obdrži rezultat nespremenjen.

Z današnjo tekmo je novi dolenjski prvak dokazal, da po pravici nosi naslov dolenjskega prvaka ter bo z marljivimi in sistemskimi treninji brez dvoma igral še važno vlogo v bodočem pokrajinskem prvenstvu. Sodil je komaj zadovoljivo italijanski zvezni sodnik g. Sangiorgi.

V sredo ob 17. — prvi nastop plavalcev

Spored obsega 6 tečajev, od teh dve stafeti, in tekmo v vaterpolu

Kakor znano bodo za atlete nastopili v prvenstvu ljubljanske pokrajine od jutri dalje tudi naši plavalci, razen skakalcev. Podrobni spored trodnevnih mitingov smo že objavili, jutrišnji prvi dan bo na vrsti večinoma krajše proge, in sicer 100 m prosto in 100 m prsno za gospode, 400 m prosto in 100 m prsno za dame ter dve stafeti za moške, in sicer na 3x200 m prsno (prvi pri nas) in na 4x200 m prosto.

Trening za te nastope je končan in zdaj predstavljajo le še računi, kdo bo najboljši v teh šestih tečajih prvega dneva.

Na 400 m prosto za dame Finčeva ne bo imela prave konkurence, temveč samo ono s »stoperico«, ki je mnogo nevarnejša od žive. Gre torej samo za to, kakšen bo ta čas, ki ga bo Draguš dosegla sama s seboj.

Na 100 m prosto med seniorji se obeta velika borba med Pelhanom in Žižkom. Razen teh dveh pa jih bo posego v borbo še več drugih, toda od tretjega mesta dalje ne ve nihče pojasnila niti trener.

Na 100 m prsno je med damami Wernjerjeva spet v odlični formi in bo gotovo dosegla dober izid, poleg nje pa se bo zbralo na startu še več mlajših, med katerimi je Koželjev II., ki pisovati največ izgledov za dobro mesto.

Na 100 m prsno med gospodi jih bo šlo na progo cela vrsta in nič se ne da reči, kdo bo prišel prvi. Vsi pravijo, da je Herzig favorit, toda prav gotovo pa le ni, ali mu kdo ne bo prekril računov.

Stafeta 3x200 m prsno je pri nas prvič

na sporedu (v Italiji spada v prvenstveni spored) in zato ni mogoče reči, kakšen bo prvi izid v tej disciplini v našem bazenu. Ker je v klubu mnogo izenačenih plavalcev na prsnih progah, utegne biti prav dober.

Na 4x200 m prosto skoraj ni vredno delati prognoze. Najmočnejša stafeta bo šla v postavi Mihalek, Močan, Pelhan, Žižek in zato gotovo niso brez podlage računati, da bo potrebovala manj kakor 10 minut.

Za konec sporeda v sredo bo še tekma v vaterpolu med dvema klubskima enajstotica, o kateri izidu se marsikaj šušlja med poznavalci obeh taborov, ki sta si — čuje in strmite — nabrala tudi že nekaj »kibicev« med stalnimi obiskovalci ljubljanskega bazena.

Prvi nastopi naših belo-zelenih v vodi bo do jutri ob 17. dalje. Vstopnina je propagandna, in sicer za sedeže po L 4.—, za stojišča pa po L 2.—.

Zbor slovenskih plavalnih sodnikov (službeno). Za pokrajinsko plavalno prvenstvo poedincev v dneih 10. do 12. t. m. določam naslednji sodniški zbor: vrhovni sodnik ing. Stergar, starter: Trampuž, sodnika na cilju: Dobrota, dr. Bradač, sodnika na obratu: dr. Šef, Košak, sodnika za vaterpolo: dr. Stegnar in Vrankar. Vsi ostali gg. sodniki se pozivajo, naj bodo vrh. sodniku na razpolago kot časomerilci. — Tajnik.

Še dva rezultata iz Salsomaggiore. O Borisu Smerduju in ge. ing. Serneck-Mairovi smo v obširnih teniških kronikah s turnirja v Salsomaggiore zasledili samo naslednje številke, ki so seveda preveč suhoparne, da bi mogle povedati, kako sta se v splošnem držala naša najboljša teniška igralca v tem prvem nastopu na italijanskih teniških prostorih. Smerdu je nastopil v moškem dublu skupno z Italijanom Agazzijem proti dvojici Vroni in Scotti ter izgubil v dveh setih s 5:7 in 4:6. Drugi je šel v borbo s partnerico Serneck-Mairovo v mešanem dublu proti paru Zucchini-Sada in izgubil prav tako v dveh setih s 7:9 in 3:6. V singlu so se v tem turnirju plasirali v finale, Cucelli, Canepelo, Tonolli in San Donnino.

Obnovite naročnino!

Službo dobi

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

Krojaška pomočnika

dobro izvežbanega za velike komade in damsko, sprejem takoj Sežan, krajstovo, Cerknica. 15609-1

Proti

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

Klavirsko harmoniko

po uspešni metodi poučijo gosp. Prde tudi na dom. Sprejem otroke tudi v skupinah. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 15363-4

Prodaj

Izložbene omare pripravne za izvidajo ali ve- zno proda. J. J. Hamann. Ljubljana, Mestni trg 8. 15355-6

„NORMA“

steklenice za vkuhanje sadja in sočiva

STEKLARNA KLEIN, LJUBLJANA, WOLFOVA ULICA ŠTEV. 4

POMEMBNA MILANSKA DRUŽBA

prodaja strojev in potrebščin

išče podjetje ali resno in večjo ter delovno osebo za sodelovanje pri prodaji na osnovi provizij.

Ponudbe na: CASSETTA 259 M. — UNIONE PUBBLICITA' ITALIANA, MILANO

IMPORTANT MILANESE

venta macchine utensili

cerca ditta oppure elemento competente serio, attivo per collaborazione vendita su base provvigioni.

Scrivere: CASSETTA 259 M. — UNIONE PUBBLICITA' ITALIANA, MILANO

15614-20

Kupim

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

Kupim vreče

juto za ambalžo, krojaške odrezke. Podbevšek Filip, Obirska 4 (ob Celovški cesti). 15441-7

Praznih 2-litrskih Chianti steklenic

kupim vsako količino po dnevni ceni. Dai-dam. 15438-7

Sobo odda

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom oddam v centru. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 15611-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom oddam stalni osebni taji. Prule, Prijateljstva (Sokolova) 15612-23

Dijastke sobe

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

Dva dijaka (inji)

vzajem na stanovanje z vso opremo, v veliko, sončno sobo. Vestno nadzorstvo, pomoč pri učenju. Klavir na razpolago, italijanska konverzacija. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 15608-22

Posest

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

Vinograd s hišo

in pridružen v Lipniku proda: Opata, Trebnje. Tu di za knjižice novomeške ljudske posojilnice. 15614-20

Mali oglasi

Sobe iste

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

V centru Ljubljane

iščem dve eventuelno eno prazno sobo s telefonom za pisarno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Center 38«. 15338-23a

Boljši gospod

išče opremljeno sobo s posebnim vzhodom s stopnišča. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dr. e. 15596-23a

Opremljeno sobo

čisto, z dvema posteljami, ište solidni zakonski par. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Po možnosti v centru. 15610-23a

Dijastke sobe

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

Dva dijaka (inji)

vzajem na stanovanje z vso opremo, v veliko, sončno sobo. Vestno nadzorstvo, pomoč pri učenju. Klavir na razpolago, italijanska konverzacija. Naslov vseh poslovalnicah Jutra. 15608-22

Posest

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

Vinograd s hišo

in pridružen v Lipniku proda: Opata, Trebnje. Tu di za knjižice novomeške ljudske posojilnice. 15614-20

Dragocenosti

Beseda I — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za t. 2.—.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

CERNE — juvelir.

Ljubljana, Wolfova ulica 4-3a

Obrt

Pristno oranžado v originalnih steklenicah in mineralna voda na deželo se dobi v glavni zalogi. Ko lovčarska ul. 8. M. Go rovac. 14889-50

INSERIRAJ

»JUTRO«

Naznanjamo tužno vest vsem znancem in znankam,

da je davi preminul naš nad vse dragi sin, brat, gospod

CAPUDER GABRIJEL

dijak VII. a razr. I. drž. realne gimnazije v Ljubljani

Pozemske ostanke bomo prepeljali iz kapelice svetega Petra na Zahal, dne 10. t. m. ob 16. uri.

Ljubljana, dne 9. septembra 1941.

ZALUJOČI OSTALI

Umrla nam je naša ljubljena hčerka, sestra in svakinja, gospodična

Antonija Spolonač

uradnica drž. železnice

Pogreb drage pokojnice bo v sredo 10. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Bolgarska ul. 32, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA — SV. JURJ — Sarajevo, 8. IX. 1941.

ZALUJOČI OSTALI

J. Marquand

HVALA LEPA, GOSPOD MOTO!

Roman

1. poglavje

Mnogokrat se vdajam misli, da je ves potek dogodkov tistega popoldneva in večera, ki hočem zdaj pripovedovati o njem, v prilogi razumu, ki sem ga zmerom izpovedoval: to je, da se ni še nikoli nikomur posrečilo odvrniti dogodke od naprej določenega pravca. Vsekakor nisem tisto popoldne niti poskusil česa takega. Tudi ko bi se mi bilo zdelo, da lahko izpremenim vsaj najmanjšo okoliščino, se tega ne bi bil lotil; leta, ki sem jih preživel na Kitajskem, so me naučila, da rodi vsak pretiran napor zelo nevarne posledice in da se nikakor ne sklada z dostojanstvom.

Končal sem stran, ki sem jo pravkar pisal, ter jo z ostalim rokopisom vred zaklenil v predal svojega pisalnika iz rdečega laka, z mirno zavestjo, da ga najbrže ne bom nikoli končal in da je to konec koncev majhnega pomena. Zbiti potni budilnik iz srebra, ki je stal na pisalniku, ena izmed redkih reči, ki so me še spominjale, da imam preteklost, je kazal četrta na sedem; to pomeni, da se je bil popoldan v Pekingu komaj pričel. Po večnem koledarju na pisalniku smo bili sredi julija.

Napravljen sem bil v temnomodro kitajsko haljo po zadnji modni, in prijetna sproščenost mi je navdajala duha. Upirala se mi je le misel, da v tem

oblačilu ne morem tja, kamor sem bil namenjen. Zleknil sem se vznak po naslanjaču in zaklical, ne da bi povzdignil glas, saj sem vedel, da je sluga zmerom blizu. Moj glas se je strnil s petjem čričkov na drevesih onkraj dvoriščnega zidu.

»Jao,« sem rekel.

Moja slug